

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	کلیات
۲.....	نگاهی کوتاه به پیشینه دانشگاه شهید باهنر کرمان.....
۳.....	حوزه معاونت آموزشی.....
۳.....	اداره کل امور آموزش.....
۳.....	فعالیت‌های اداره کل آموزش.....
۵.....	اداره کل خدمات ماشینی دانشگاه.....
۶.....	اداره کل تحصیلات تکمیلی.....
۶.....	فعالیت‌های اداره تحصیلات تکمیلی.....
۷.....	شواری برنامه‌ریزی درسی دانشگاه.....
۸.....	اداره بورسها.....
۸.....	دفتر استعدادهای درخشان.....
۹.....	گروه آموزشهای آزاد و مجازی.....
۹.....	اهداف فرهنگی و آموزشی دوره های شبانه و آموزشهای آزاد.....
۹.....	ضوابط تحصیلی دانشجویان دوره‌های نوبت دوم (شبانه).....
۱۰.....	وظایف و مسئولیت‌های گروه آموزشهای آزاد و مجازی.....

بخش اول: مجموعه مقررات و آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی

- مقدمه..... ۱۴
- هدف..... ۱۵
- تعاریف..... ۱۵
- ضوابط عمومی و اختصاصی ورود به دوره..... ۱۷
- سال تحصیلی ۱۸
- نظام آموزشی ۱۸
- وظیفه مؤسسه در اجرای برنامه درسی ۱۸
- تعداد واحدهای درسی ۱۸
- درس معرفی به استاد ۱۹
- ترتیب ارائه دروس دوره ۱۹
- واحدهای جبرانی ۱۹
- شرط تحصیل در یک دوره و رشته ۱۹
- حذف و اضافه و حذف اضطراری ۱۹
- طول دوره ۲۰
- استاد راهنمای تحصیلی ۲۰
- حضور و غیاب در درس و امتحان ۲۰
- ارزیابی پیشرفت تحصیلی ۲۰
- معیار ارزشیابی پیشرفت تحصیلی ۲۰
- حداقل نمره درس و معدل ترم و شرط حذف نمره زیر ۱۰ از کارنامه ۲۱

۲۱	نام نویسی مشروط .....
۲۱	اخراج دانشجوی مشروط .....
۲۲	مرخصی تحصیلی .....
۲۲	شرط پرداخت هزینه اخذ مجدد درس .....
۲۲	انصراف از تحصیل .....
۲۳	تغییر رشته در دوره کاردانی و کارشناسی پیوسته .....
۲۳	تغییر رشته در دوره کارشناسی ناپیوسته .....
۲۳	میهمانی و انتقال دانشجویان .....
۲۳	انتقال توأم با تغییر رشته و گرایش .....
۲۳	پذیرش واحدهای درسی در رشته گرایش جدید .....
۲۴	فراغت از تحصیل .....
۲۴	شرط اعطای مدرک تحصیلی .....
۲۴	شرط اعطای مدرک کاردانی به دانشجوی دوره کارشناسی پیوسته .....
۲۵	شیوه نامه اجرایی .....

آئین نامه میهمانی و انتقال دانشجویان کاردانی و کارشناسی

۲۶	مقدمه .....
۲۶	تعاریف .....
۲۷	میهمانی .....
۳۲	انتقال .....
۳۳	شهریه .....

شیوه اجرا..... ۳۴

بخش دوم: مجموعه مقررات و آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد

مقدمه..... ۳۹

تعاریف..... ۴۰

نحوه اجرای دوره..... ۴۰

شرایط ورود..... ۴۱

دروس جبرانی..... ۴۱

ارزشیابی تحصیلی..... ۴۲

حضور و غیاب..... ۴۲

مرخصی تحصیلی..... ۴۳

انصراف، اخراج و ترک تحصیل..... ۴۳

طول دوره..... ۴۴

انتقال، تغییر رشته و مهمان..... ۴۴

استاد راهنما..... ۴۵

ارزشیابی پایان نامه..... ۴۵

الف- شیوه آموزشی- پژوهشی..... ۴۶

ب- شیوه آموزشی..... ۴۷

ج- شیوه پژوهشی..... ۴۷

سایر مقررات..... ۴۸

بندهای الحاقی..... ۴۹

آئین نامه پذیرش بدون آزمون استعدادهای درخشان در دوره تحصیلی کارشناسی ارشد

مقدمه..... ۵۲

تعاریف..... ۵۲

بخش سوم: مجموعه مقررات و آیین نامه آموزشی و شیوه نامه اجرایی دوره دکتری (Ph.D.)

مقدمه..... ۵۷

تعاریف..... ۵۷

شرایط پذیرش..... ۵۹

ارزیابی جامع..... ۶۱

نگاهی کوتاه به:

پیشینه دانشگاه شهید باهنر کرمان و

معرفی حوزه معاونت آموزشی

نگاهی کوتاه به پیشینه دانشگاه شهید باهنر کرمان

دانشگاه شهید باهنر کرمان که امروزه یکی از هفت دانشگاه جامع و توسعه‌یافته‌ی ایران است، فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی خود را از نیمسال اول سال تحصیلی ۵۵-۱۳۵۴ با پذیرش ۹۰ دانشجو آغاز نمود. این دانشگاه با وجود آنکه در شمار دانشگاه‌های نوپای کشور است، به سبب نیت پاک و صادقانه‌ی مؤسس خود، زنده‌باد مهندس علیرضا افضل‌پور، از رشدی بسیار سریع برخوردار بوده است. تسلط روح و نیت مرحوم افضل‌پور بر فضای دانشگاه، پیوسته سبب شده که تمامی دانشگاهیان در راه کمال کیفی و کمی آن از دل و جان مایه بگذارند. این دانشگاه اکنون بعد از ۳۰ سال، در شمار دانشگاه‌های گروه الف کشور قرار گرفته است، زیربنای اولیه‌ی آن از ۲۵/۰۰۰ مترمربع به بیش از ۲۰۰/۰۰۰ مترمربع رسیده و ظرفیت پذیرش دانشجوی آن که در ابتدا ۵۰۰۰ نفر پیش‌بینی شده بود، به حدود ۱۵ هزار نفر افزایش یافته است.

این دانشگاه در زمینی به وسعت ۵ میلیون مترمربع در حاشیه‌ی جنوب شرقی کرمان بنا گردیده است. در حال حاضر ۱۴۵۰۰ نفر دانشجو در حدود ۱۱۲ رشته‌ی تحصیلی در مقاطع کاردانی و کارشناسی و بیش از ۷۰ گرایش در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری در این دانشگاه مشغول به تحصیل هستند و ۴۳۹ عضو هیأت علمی و ۹۲۱ کارمند رسمی و قراردادی به ارائه‌ی خدمات آموزشی پژوهشی و اجرایی در آن می‌پردازند.

این دانشگاه در حال حاضر شامل دانشکده‌های فنی و مهندسی، علوم پایه، ادبیات و علوم انسانی، کشاورزی، دامپزشکی، تربیت بدنی و علوم ورزشی، ریاضی و کامپیوتر، مدیریت و اقتصاد، هنر در شهر کرمان و مرکز آموزش عالی در بافت، بردسیر و راور می‌باشد.

در راس این مجموعه از دانشکده‌ها سازمان مرکزی قرار دارد که امور آموزشی، پژوهشی، دانشجویی، فرهنگی و اداری و مالی را در حوزه های مختلف اداره می‌نماید.

حوزه معاونت آموزشی:

حوزه معاونت آموزشی که متشکل از اداره کل امور آموزش، دبیرخانه هیأت ممیزه دانشگاه‌های جنوب شرق، اداره کل تحصیلات تکمیلی، شورای برنامه‌ریزی درسی دانشگاه، اداره بورسها، دفتر استعدادهای درخشان و دفتر دوره شبانه می‌باشد. اداره کلیه امور خدمات آموزشی، تدوین و پیشنهاد اصولی کلی در مورد برنامه‌ریزی، ارزیابی و پیشرفت امور آموزشی، اجرای آئین‌نامه‌ها، اجرای آزمون‌ها، نظارت بر شورای برنامه‌ریزی و شورای آموزشی و نیز پیشنهادات اصلاحی در مورد آئین‌نامه‌های مختلف آموزشی به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری را برعهده دارد.

اداره کل آموزش:

اداره کل آموزش در راستای رسالت عظیم دانشگاه نقش مهم و حیاتی ایفا می‌کند و وظیفه سامان‌دهی و هدایت آموزشی دانشجویان بعنوان یکی از ارکان مهم دانشگاه را بر عهده دارد که این وظیفه از بدو ورودشان آغاز، در طول تحصیل ادامه و حتی مدتها پس از خاتمه تحصیل ایشان نیز تداوم دارد. لازم به ذکر است ارتباط با اداره کل آموزش و انجام امور آموزشی دانشجویان شاغل به تحصیل نخست از سوی بخش‌ها و دانشکده‌های مربوطه هدایت و زمینه‌سازی می‌شود.

اهم فعالیت‌های این اداره کل به شرح ذیل می‌باشد:

- ۱- پذیرش، ثبت نام و تشکیل پرونده پذیرفته شدگان آزمونهای سراسری در مقاطع و رشته-های مختلف تحصیلی این دانشگاه که به صورت لیست یا انفرادی توسط سازمان سنجش آموزش کشور معرفی می شوند.
- ۲- ارائه تقویم آموزشی دانشگاه برای سال تحصیلی جدید و اعلام رسمی و اقدام بر طبق آن پس از تصویب شورای آموزشی دانشگاه.
- ۳- کنترل روند تحصیلی دانشجویان از طریق سامانه آموزشی اعم از انتخاب واحد در چارچوب حد مجاز، رعایت ترتیب اخذ واحد، هشدار مشروطی به دانشجو و خانواده وی، ممانعت از تحصیل دانشجویان دارای نقص پرونده، بدهکار به امور شبانه و نیز دانشجویان محروم از تحصیل (اخراجی).
- ۴- بررسی فرم مشکلات مختلف آموزشی دانشجویان از طریق طرح در شورای منتخب آموزشی و حسب مورد کمیسیون موارد خاص و اقدام طبق مصوبات مراجع فوق.
- ۵- انجام امور مربوط به دانشجویان مشمول.
- ۶- صدور گواهی های اشتغال به تحصیل و وضعیت تحصیلی جهت مراجع مختلف.
- ۷- درخواست تأییدیه تحصیلی مقاطع قبلی دانشجویان.
- ۸- انجام امور مربوط به دانشجویان انصرافی و اخراجی.
- ۹- انجام امور مربوط به نقل و انتقال دانشجویی شامل: میهمان ترمی، میهمانی دائم، انتقال-دائم، تغییر رشته و تغییر رشته توأم با انتقال طبق تقویم و روال مصوب.
- ۱۰- محاسبه تعهدات مربوط به آموزش رایگان.
- ۱۱- انجام امور دانشجویان غیرایرانی.
- ۱۲- برگزاری امتحانات پایان ترم.

۱۳- انجام امور مربوط به فراغت از تحصیل کلیه دانش آموختگان.

۱۴- صدور گواهینامه فراغت از تحصیل.

۱۵- صدور دانشنامه و ریز نمرات.

اداره خدمات ماشینی دانشگاه:

کارکرد اصلی اداره خدمات ماشینی دانشگاه اجرا و نظارت بر اجرای فرآیندهای آموزشی دانشگاه است. با توجه به اجرای این فرآیندها از طریق سیستم جامع آموزشی گلستان بخش عمده‌ای از این کار از طریق پشتیبانی این سیستم انجام می‌شود. کنترل و بررسی صحت اطلاعات و پیگیری برای رفع اشکال و به روزرسانی تغییرات سیستم و پشتیبانی سخت‌افزاری این وبسایت از وظایف خدمات ماشینی است.

فعالیت‌های مهم این اداره عبارتند از:

- ۱- پشتیبانی واحدهای اداره کل آموزش شامل پذیرش، خدمات آموزشی و دانش‌آموختگان.
- ۲- پشتیبانی اداره تحصیلات تکمیلی دانشگاه و دفتر ارتباط با صنعت در ارائه خدمات آموزشی.
- ۳- پشتیبانی دانشکده‌ها و گروه‌های آموزشی در ارائه درس، انتخاب واحد، امتحانات، حق-التدریس و سایر خدمات آموزشی.
- ۴- ارائه آموزش و راهنمایی لازم به همکاران و اساتید در فرآیندهای آموزشی سیستم جامع گلستان.
- ۵- ایجاد و اصلاح اطلاعات کاربران (دانشجویان، اساتید و کارکنان) و نظارت بر عملکرد آنها.

۶- پشتیبانی سیستم جامع گلستان در کلیه امور آموزشی، دانشجویی، پژوهشی، ارزشیابی، مالی و غیره.

۷- دریافت اطلاعات پذیرفته‌شدگان از سازمان سنجش و انتقال آنها به سیستم گلستان.

اداره کل تحصیلات تکمیلی:

اداره کل تحصیلات تکمیلی دانشگاه، زیرمجموعه حوزه معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه بوده و در راستای نظارت بر عملکرد آموزشی و پژوهشی دانشجویان مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری، فعالیت می‌کند.

اهم فعالیت‌های حوزه تحصیلات تکمیلی به شرح ذیل می باشد:

- ۱- بررسی نمرات و سنوات دانشجو در زمان دفاع و صدور مجوز دفاع. مجوز دفاع دانشجو در سیستم جامع آموزشی دانشگاه در صورتی تأیید می‌گردد که کلیه نمرات دانشجو توسط آموزش قفل شده و دانشجو در آن نیمسال پایان نامه/رساله را ثبت نام کرده باشد.
- ۲- بررسی و کنترل درخواست فارغ‌التحصیلی. دانشجو پس از تأیید یک نسخه صحافی شده از پایان‌نامه/رساله توسط دانشکده مربوطه و اداره تحصیلات تکمیلی دانشگاه، جهت صحافی ما بقی نسخه‌ها اقدام خواهد کرد. بعد از بررسی ریزنمرات و تحویل فرم‌های تسویه حساب، توصیف و کد رهگیری به این اداره، مراحل بعدی فارغ‌التحصیلی انجام خواهد شد.

۳- بررسی و انجام امور آموزشی دانشجویان از قبیل درخواست مرخصی، حذف ترم، حذف درس.

دانشجو پس از ثبت درخواست خود در سامانه آموزشی و تأیید استاد راهنما، بخش و دانشکده به این اداره مراجعه خواهد کرد. تأیید یا عدم تأیید درخواست‌های مشکلات دانشجو، در سامانه آموزشی درج خواهدگردید.

۴- بررسی درخواست‌های تمدید سنوات دانشجویی.

بررسی درخواست‌های تمدید سنوات دانشجویی و مدارک مربوط به آن جهت طرح در شورا و در صورت لزوم ارسال به کمیسیون مواردخاص (برای دانشجویان کارشناسی ارشد بالای ۲/۵ سال و دکتری بالای ۵ سال).

۵- بررسی درخواست‌های مهمانی و انتقالی دانشجویان تحصیلات تکمیلی.

دانشجویان پس از مراجعه به این اداره و دریافت نامه نظرخواهی، جهت اظهار نظر به بخش و دانشکده مربوطه معرفی خواهند شد.

۶- برگزاری هماهنگ آزمون جامع دکتری در سه نوبت در سال.

دانشجو در صورتی می‌تواند در آزمون جامع شرکت نماید که معدل دروس آموزشی وی بالای ۱۶ بوده و در آن نیمسال آمادگی آزمون جامع را ثبت‌نام کرده باشد و سایر شرایط شرکت در آزمون جامع دکتری را داشته باشد.

لازم به ذکر است دانشجویان تحصیلات تکمیلی جهت اطلاع از آئین نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری به سایت دانشگاه مراجعه نمایند.

شورای برنامه‌ریزی درسی دانشگاه:

شورای برنامه‌ریزی درسی از تاریخ ۸۱/۵/۱۲ با توجه به سیاست تمرکز زدایی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و تفویض اختیارات برنامه‌ریزی درسی به دانشگاه‌های دارای هیأت ممیزه، کار خود را آغاز نموده است. این شورا با توجه به نظر کمیته‌های تخصصی در گروه‌های مختلف آموزشی به بازنگری برنامه‌های درسی موجود و تدوین برنامه درسی رشته‌های جدید همراه با تعریف رشته پرداخته و در جهت به روز کردن و متناسب نمودن برنامه‌های درسی مطابق با نیازهای واقعی جامعه و تحولات علمی بین‌المللی و نهایتاً ارتقاء سطح علمی دانشگاه به حد مطلوب فعالیت می‌نماید.

اداره بورسها:

اداره بورسها در خصوص شناسائی، جذب و انجام امور متقاضیان بورس داخل و خارج در دوره‌های دکتری تخصصی مورد نیاز دانشگاه و فراهم نمودن امکانات لازم برای ادامه تحصیل آنان در دانشگاه‌های داخل و رسیدگی به امور تحصیلی دانشجویان بورسیه تشکیل گردیده است.

دفتر استعدادهای درخشان:

اهم وظایف این دفتر را می‌توان به صورت ذیل خلاصه کرد.

- ۱- پذیرش و معرفی دانشجویان واجد شرایط بدون آزمون درمقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری با توجه به آیین‌نامه‌های مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.
- ۲- بررسی پرونده‌های متقاضیان عضو دفتر استعدادهای درخشان و معرفی آنها جهت استفاده از مزایای عضویت باتوجه به دستورالعمل مصوب دانشگاه شهید باهنر کرمان.
- ۳- برگزاری المپیاد سالیانه غیر متمرکز قطب ۷ کشور و معرفی و اعزام افراد منتخب جهت شرکت در مرحله نهایی المپیادهای سالیانه در رشته‌های مختلف.
- ۴- پرداخت کمک هزینه به اعضا دفتر استعدادهای درخشان پس از بررسی و تأیید مدارک ارائه شده.

گروه آموزشهای آزاد و مجازی:

گروه آموزشهای آزاد و مجازی متولی دریافت شهریه از دانشجویان دوره‌های نوبت دوم (شبانه) و ارائه آموزشهای آزاد و مجازی بوده که طرح ایجاد دوره‌های شبانه، موضوع تبصره ۴۸ قانون برنامه اول توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور از سال ۱۳۶۹ تاکنون به اجرا درآمده و با گسترش آن در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، نتایج نسبتاً مطلوبی نیز در برداشته است.

اهداف فرهنگی و آموزشی دوره‌های شبانه و آموزشهای آزاد

- ۱- ارتقاء سطح دانش عمومی جامعه و پاسخگویی به تقاضای روزافزون اجتماعی به آموزش عالی در مقاطع کارشناسی و تحصیلات تکمیلی.
- ۲- کمک به تأمین نیروی انسانی متخصص مورد نیاز کشور.
- ۳- امکان راهیابی بخش عمده‌ای از استعداد‌های جوان کشور به آموزش عالی با توجه به محدودیت ظرفیت دوره‌های روزانه دانشگاه.
- ۴- پیشگیری از خروج بی‌رویه استعدادها به خارج از کشور.

ضوابط تحصیلی دانشجویان دوره های نوبت دوم (شبانه)

- ۱- دانشجویان دوره شبانه تابع مقررات آموزشی دانشجویان دوره روزانه خواهند بود، مگر در مواردی که در آیین‌نامه طرح ایجاد دوره شبانه مستثنی شده است.
- ۲- مقررات آموزشی و انضباطی این دوره عیناً مطابق دوره‌های روزانه است و انتقال دانشجو از این دوره‌ها به دوره‌های روزانه مطلقاً ممنوع است.
- ۳- از کلیه دانشجویان این دوره بابت بخشی از هزینه‌های آموزشی یا پژوهشی یا هر دو شهریه ثابت و متغیر دریافت می‌شود که اصول کلی دریافت شهریه برای گروه‌های آموزشی مختلف، هر سال توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به دانشگاه‌ها ابلاغ می‌گردد.

۴- دانشگاه‌های مجری این دوره، هیچگونه تعهدی در قبال تهیه مسکن یا خوابگاه، وام تحصیلی، یارانه غذا و سایر امور رفاهی به دانشجویان ندارند و موظفند در صورت ارائه خدمات رفاهی هزینه‌های تمام شده را از دانشجویان دریافت نمایند.

۵- حداکثر طول دوره تحصیلی برای ورودی‌های ۱۳۹۳ در مقطع کاردانی و کارشناسی ناپیوسته ۳ سال، مقطع کارشناسی ۵ سال، مقطع کارشناسی‌ارشد پیوسته ۷ سال، کارشناسی ارشد ناپیوسته ۲/۵ سال و در مقطع دکتری حرفه‌ای ۹/۵ سال تحصیلی می‌باشد.

۶- در صورتی که طول دوره تحصیلی بیشتر از حداکثر مجاز شود شهریه ثابت و متغیر آن نیمسال تحصیلی مطابق شهریه تعیین شده برای ورودی‌های جدید آن سال دریافت می‌شود.

۷- مدرک فارغ‌التحصیلی دانشجویان دوره شبانه رسمی بوده و بر اساس مصوبات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری بدون ذکر کلمه «شبانه» اعطاء می‌شود.

۸- برنامه‌های آموزشی دوره شبانه عیناً همان برنامه‌های دوره روزانه است.

وظایف و مسئولیت‌های گروه آموزشهای آزاد و مجازی:

اهم فعالیت‌هایی که در گروه آموزشهای آزاد و مجازی دانشگاه انجام می‌شود به شرح ذیل می‌باشند:

۱- تعریف شهریه برای دانشجویان دوره‌های نوبت دوم (شبانه) براساس میزان شهریه ابلاغی توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا مصوبات هیأت امناء.

۲- اعمال تخفیف شهریه دانشجویان شاهد و ایثارگر: این قبیل دانشجویان بایستی پس از مراجعه به بنیاد شهید و امور ایثارگران و دریافت معرفی‌نامه به ستاد شاهد و ایثارگر دانشگاه مراجعه نمایند و نامه مشمولیت تخفیف شهریه را از ستاد شاهد دریافت نموده و جهت اعمال تخفیف شهریه به حسابداری گروه آموزشهای آزاد و مجازی تحویل نمایند.

۳- اعمال تخفیف شهریه کارکنان و اعضای هیئت علمی رسمی و پیمانی دانشگاه شهید باهنر کرمان و فرزندان آنها: دانشجویان مشمول این بند بایستی با ارائه معرفی نامه از کارگزینی دانشگاه و تحویل آن به حسابداری دوره شبانه از تخفیف مربوطه بهره مند گردند.

۴- اعمال تخفیف دانشجویان رتبه اولی: حسابداری دوره شبانه پس از پایان هر نیمسال و قفل نمرات توسط آموزش، اقدام به تهیه گزارش دانشجویان رتبه اولی و اعمال تخفیف مربوطه برای دانشجویان مشمول می نماید.

۵- صدور پرداخت شهریه برای دانشجویان شهریه پرداز جهت ارائه به نهادها و ارگان های مختلف.

۶- ثبت وام های دانشجویی در سیستم آموزشی دانشگاه: متقاضیان استفاده از وام دانشجویی جهت پرداخت شهریه بایستی قبل از هر نیمسال تحصیلی به امور دانشجویی دانشگاه مراجعه و طبق ضوابط صندوق رفاه دانشجویان از این وام بهره مند گردند. که بازپرداخت وام های فوق الذکر پس از فراغت از تحصیل می باشد.

۷- صدور معرفی نامه وام قرض الحسنه دانشجویی در هر نیمسال از طریق بانک تجارت به مبلغ یک میلیون ریال برای کارشناسی و دو میلیون ریال برای کارشناسی ارشد.

۸- تشکیل شورای شبانه دانشگاه جهت طرح و بررسی مسائل دانشجویان دوره های نوبت دوم (شبانه) و آموزشهای آزاد دانشگاه.

۹- برگزاری کارگاه های آموزشی آزاد: این گروه با همکاری بخش های مختلف دانشگاه نسبت به برگزاری دوره های آموزشی آزاد کوتاه مدت اقدام می نماید و براساس مجوز وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به کسانی که دوره را با موفقیت بگذرانند گواهینامه معتبر اعطاء می نماید.

۱۰- تأیید مالی تقاضاهای حذف ترم، مرخصی تحصیلی، مهمانی، انتقالی توأم با تغییر رشته دانشجویان.

۱۱- صدور نامه میزان بستانکاری دانشجویان به هنگام فارغ التحصیلی جهت ارائه به معاونت اداری، مالی و مدیریت منابع دانشگاه.

۱۲- رفع مغایرت پرداخت های الکترونیکی شهریه دانشجویان با صورتحساب بانک.

۱۳- تسویه حساب مالی دانشجویان به هنگام فارغ التحصیلی.

بخش اول:

مجموعه مقررات

و

آیین نامه آموزشی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

آیین نامه آموزشی

دوره‌های کاردانی، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته مصوب جلسه ۸۰۳ مورخ ۱۳۹۱/۵/۸ شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی برای دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۹۲-۱۳۹۱ به بعد.

این آیین‌نامه که در جلسه ۸۰۳ مورخ ۱۳۹۱/۵/۸ به تصویب شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی رسیده است برای دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۹۲-۱۳۹۱ به بعد و از تاریخ ابلاغ لازم الاجراء است و کلیه آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های مغایر با آن لغو و بلا اثر اعلام می‌شود.

مقدمه:

رشد روزافزون پیشرفت‌های علمی در جهان امروز همراه با تحولات شگرف صورت گرفته در آن، ضرورت توجه به برنامه‌ریزی دقیق، اساسی و منطبق با واقعیت‌های موجود و سند چشم‌انداز بیست‌ساله جمهوری اسلامی ایران را بیش از پیش روشن ساخته است. در افق بلند این چشم‌انداز، جامعه ایرانی دارای ویژگی‌هایی است که بخش مهمی از آن، در قلمرو سیاست وزارت علوم، تحقیقات و فناوری قرار دارد. برای تحقق چنین رسالتی، لازم است تمامی امکانات و ظرفیت‌های آموزشی کشور بسیج شود و با نقد و بررسی وضعیت موجود و نوسازی آن، برای پاسخگویی به نیازها و ارتقای سطح کیفی برنامه‌های آموزشی تلاش لازم انجام پذیرد.

به این منظور، با توجه به اهداف و رسالت‌های نظام آموزش عالی کشور و فرصت پیش آمده در ماده ۱۵ قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵) که کیفی‌سازی برنامه‌ها به خصوص ارتقای شاخص‌های کیفی رشته‌های تحصیلی در آن مد نظر قرار گرفته است، این آیین نامه متناسب با الزامات و انتظارات موجود تدوین شده است.

ماده ۱: هدف

هدف از تدوین این آیین نامه، تنظیم امور آموزش دانشگاهی برای نیروی انسانی متعهد، متخصص و متناسب با نیازهای جامعه و ایجاد هماهنگی در فعالیت‌های آموزشی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور و استفاده بهینه از ظرفیت‌های موجود در جهت ارتقای سطح کیفی آموزش دانشجویان است.

ماده ۲: تعاریف

۱-۲. وزارت: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.

۲-۲. مؤسسه: منظور کلیه دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی مجری یک یا چند دوره کاردانی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی پیوسته مورد تأیید وزارت است.

۳-۲. شورای آموزشی: منظور شورای آموزشی «مؤسسه» است.

۴-۲. دوره: منظور دوره‌های کاردانی، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته است که به صورت روزانه، نوبت دوم، نیمه‌حضوری، طبق ضوابط مربوط برگزار می‌شود.

۵-۲. روزانه: منظور شیوه آموزشی است که دانشجو با بهره‌گیری از قانون آموزش رایگان و یا با پرداخت شهریه (حسب مورد) و به صورت حضوری در یکی از مؤسسه‌های آموزش عالی تحصیل می‌کند.

۶-۲. **نوبت دوم:** منظور شیوه آموزشی است که دانشجو بدون بهره‌مندی از آموزش رایگان و با پرداخت شهریه و به صورت حضوری، در دانشگاه‌های دولتی تحصیل می‌کند.

۷-۲. **آموزش نیمه حضوری:** آموزشی است که بخشی از فرایند یادگیری، با استفاده از رسانه‌های نوشتاری، صوتی تصویری و الکترونیکی انجام و تنها کلاس‌های رفع اشکال به صورت چهره به چهره برگزار می‌شود.

۸-۲. **آموزش مهارتی:** آموزشی است که برای ارتقای سطح دانش فنی، کارآیی و توانایی دانشجو در رشته مربوط برگزار می‌شود.

۹-۲. **راهنمای تحصیلی:** عضو هیئت علمی آگاه و مسلط به امور آموزشی است که از سوی «مؤسسه» مربوط انتخاب می‌شود تا راهنمای دانشجویان در امور علمی، فرهنگی و تحصیلی باشد.

۱۰-۲. **واحد درسی:** مقدار یا میزان درسی است که مفاد آن به صورت نظری ۱۶ ساعت، عملی یا آزمایشگاهی ۳۲ ساعت، کارگاهی یا عملیات میدانی ۴۸ ساعت، کارآموزی و کارورزی یا کار درحوزه کاربرد ۶۴ ساعت، در طول یک نیمسال تحصیلی یا دوره تابستانی و طبق برنامه مصوب درسی ارائه می‌شود. رشته‌هایی که دارای پروژه هستند، مدت اجرای پروژه متناسب با واحد آن از سوی استاد مربوطه تعیین می‌شود.

۱۱-۲. **درس جبرانی:** درسی است که به تشخیص گروه آموزشی، گذراندن آن برای رفع کمبود دانش و یا مهارت دانشجو، در آغاز یا طی دوره تحصیلی مربوط ضروری است.

۱۲-۲. **رشته تحصیلی:** مجموعه به هم پیوسته‌ای از دروس دانشگاهی است که با محتوا و روش-شناسی خاص در قالب برنامه‌های درسی در دوره‌های تحصیلی مختلف به اجرا گذاشته می‌شود.

۲-۱۳. دوره کاردانی: دوره تحصیلی است که پس از دوره متوسطه آغاز می‌شود و دانشجویان با گذراندن ۶۸ تا ۷۲ واحد درسی طبق برنامه درسی مصوب رشته تحصیلی به دریافت مدرک کاردانی نائل می‌شوند.

۲-۱۴. دوره کارشناسی پیوسته: دوره تحصیلی است که پس از دوره متوسطه آغاز می‌شود و دانشجویان با گذراندن ۱۳۰ تا ۱۴۰ واحد درسی و طبق برنامه درسی مصوب (حسب رشته، طرح پژوهشی یا پایان‌نامه را نیز شامل شود) به دریافت مدرک کارشناسی نائل می‌شوند.

۲-۱۵. دوره کارشناسی ناپیوسته: دوره تحصیلی است که پس از دوره کاردانی آغاز می‌شود و دانشجویان با گذراندن تعداد ۶۸ الی ۷۲ واحد درسی و طبق برنامه درسی مصوب به دریافت مدرک کارشناسی ناپیوسته نائل می‌گردند.

۲-۱۶. گرایش تحصیلی: جهت‌گیری تخصصی در یک رشته تحصیلی است.

۲-۱۷. گروه آزمایشی: مجموعه رشته‌های مختلف تحصیلی است که برای ورود به تحصیل آنان، مواد آزمون مشترک برگزار می‌شود.

۲-۱۸. گروه آموزشی: بنیادی‌ترین واحد سازمانی دانشگاهی متشکل از تعدادی عضو هیئت علمی است که با تأکید بر آموزش، به تولید، ترویج و انتشار علم در یک حوزه تخصصی می‌پردازد.

۲-۱۹. دانشجوی: فرد پذیرفته شده‌ای است که در مهلت مقرر و بر اساس ضوابط و مقررات جاری، در «مؤسسه» ثبت‌نام می‌کند.

۲-۲۰. دانش‌آموخته: فردی است که یکی از دوره‌های تحصیلی را با موفقیت به پایان برساند و برابر ضوابط معین، گواهی یا مدرک تحصیلی مربوط را دریافت کند.

ماده ۳: ضوابط عمومی و اختصاصی ورود به دوره

۳-۱. داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی برابر مصوبات و مقررات مراجع ذیصلاح.

۲-۳. احراز توانمندی علمی مطابق مقررات وزارت.

ماده ۴: هر سال تحصیلی مرکب از دو نیمسال تحصیلی به انتخاب مؤسسه یک دوره تابستانی است و هر نیمسال تحصیلی شامل ۱۶ هفته آموزش و دو هفته امتحانات پایانی و دوره تابستانی شامل ۶ هفته آموزش و یک هفته امتحانات پایان دوره است.

تبصره: در ارائه دروس دوره تابستان، دروس مهارتی اولویت دارند.

ماده ۵: آموزش در «مؤسسه» مبتنی بر نظام واحدی است.

ماده ۶: «مؤسسه» موظف است، برنامه‌های آموزشی و درسی مصوب شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی «وزارت» را برای دوره‌ای که پذیرش دانشجو داشته است، اجراء نماید.

ماده ۷: دانشجو در هر نیمسال تحصیلی می‌تواند حداقل ۱۴ و حداکثر ۲۰ واحد درسی انتخاب کند و حداکثر واحد مجاز انتخابی در دوره تابستانی ۶ واحد است.

تبصره ۱: اگر معدل دانشجویی در یک نیمسال حداقل ۱۷ باشد، در نیمسال تحصیلی بعد می‌تواند حداکثر تا ۲۴ واحد درسی را اخذ نماید.

تبصره ۲: در آخرین نیمسال تحصیلی دانشجو می‌تواند صرف نظر از معدل کل (کمتر از ۱۰ نباشد) و مشروطی تا ۲۴ واحد اخذ نماید.

تبصره ۳: در شرایطی که از تحصیل دانشجو در پایان نیمسال دوم حداکثر ۸ واحد درسی باقی مانده باشد، می‌تواند واحدهای مذکور را در دوره تابستانی انتخاب نماید.

تبصره ۴: واحدهای انتخابی دانشجو در ابتدای هر نیمسال تحصیلی (به جز آخرین نیمسال تحصیلی) به هردلیلی نباید کمتر از ۱۴ واحد درسی باشد. در صورتی که واحدهای انتخابی یا باقیمانده دانشجو در پایان نیمسال، بنا به دلایل موجه و خارج از اراده دانشجو (به تشخیص «مؤسسه») به کمتر از ۱۴ واحد درسی برسد، این نیمسال به عنوان یک نیمسال تحصیلی کامل در

سنوات تحصیلی وی محسوب می‌شود، (اما به منظور بررسی وضعیت مشروطی یا ممتازی دانشجوی، نمرات واحدهای این نیمسال با نمرات دروس نیمسال بعدی دانشجو در محاسبه معدل دو نیمسال منظور خواهد شد).

ماده ۸: در صورتی که دانشجو برای فراغت از تحصیل تنها دو درس نظری باقیمانده داشته باشد، می‌تواند آن دو درس را به صورت معرفی به استاد بگذراند.

تبصره: در صورتی که دو درس معرفی به استاد منتهی به دوره تابستانی شود، سقف واحد نباید (با رعایت تبصره ۳ ماده ۷) از ۸ واحد درسی تجاوز نماید.

ماده ۹: چگونگی و ترتیب ارائه کلیه دروس هر دوره با رعایت پیش نیاز (تقدم و تأخر) دروس (طبق برنامه درسی مصوب) برعهده شورای آموزشی گروه است.

تبصره: دانشجو در آخرین نیمسال تحصیلی، از رعایت مقررات مربوط به پیش نیاز (تقدم و تأخر) دروس معاف است.

ماده ۱۰: تعداد واحدهای جبرانی برای رشته‌های غیر مرتبط در دوره‌های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته ۶ واحد و برای دوره‌های کارشناسی حداکثر ۱۰ واحد می‌باشد، نمره دروس جبرانی در معدل نیمسال و کل محاسبه می‌شود.

ماده ۱۱: تحصیل دانشجو در هر زمان فقط در یک دوره و یک رشته تحصیلی امکان‌پذیر است.

تبصره: تحصیل هم‌زمان دانشجویان «برگزیده علمی» تابع ضوابط مصوب «وزارت» است.

ماده ۱۲: برنامه‌ریزی و اتخاذ تصمیم در باره موارد حذف، اضافه و حذف اضطراری دروس بر عهده شورای آموزشی مؤسسه است.

تبصره: در شرایط خاص، حذف کلیه دروس یک نیمسال تحصیلی با درخواست کتبی دانشجو و تأیید شورای آموزشی مؤسسه تا قبل از شروع امتحانات امکان‌پذیر است.

ماده ۱۳: حداکثر مدت مجاز تحصیل در دوره‌های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته ۲/۵ سال و در دوره‌های کارشناسی پیوسته ۵ (پنج) سال است.

ماده ۱۴: گروه آموزشی موظف است برای هدایت علمی و فرهنگی دانشجو از بدو ورود یکی از اعضای هیئت علمی را به عنوان استاد راهنمای تحصیلی تعیین و اعلام نماید.

ماده ۱۵: حضور دانشجو در تمام جلسات درس الزامی است.

تبصره: اگر دانشجو در درسی بیش از $\frac{3}{16}$ جلسات و یا در جلسه امتحان پایان نیمسال غیبت داشته باشد، با تشخیص شورای آموزشی مؤسسه، آن درس حذف می‌شود.

ماده ۱۶: ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو در هر درس بر اساس حضور و فعالیت در کلاس، انجام تکالیف آموزشی - پژوهشی و نتایج امتحانات میان نیمسال و پایان نیمسال انجام می‌گیرد.

تبصره ۱. مرجع ارزیابی دانشجو در هر درس، مدرس آن درس است.

تبصره ۲. برگزاری امتحان پایان نیمسال برای هر درس نظری، الزامی است.

ماده ۱۷: معیار ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو نمره درس است که به صورت عددی از صفر تا بیست (۲۰-۰) می‌باشد.

تبصره ۱. مدرس هر درس موظف است، گزارش نمره ارزیابی نهایی درس دانشجویان را ظرف مدت ۱۰ روز از تاریخ برگزاری امتحان پایان نیمسال آن درس به اداره آموزش دانشکده یا واحد مربوط اعلام نماید.

تبصره ۲. دانشجویی که به نمره ارزیابی درس، تقاضای تجدید نظر داشته باشد، می‌تواند ظرف مدت یک هفته از تاریخ اعلام نمره، تقاضای تجدید نظر کتبی خود را به اداره آموزش دانشکده یا واحد مربوط تسلیم کند. مدرس هر درس نیز موظف است، ظرف مدت یک هفته، از تاریخ دریافت تقاضای

تجدید نظر دانشجویان، به اعتراضات دانشجویان رسیدگی و اشتباهات احتمالی را برطرف و نمره قطعی را به اداره آموزش دانشکده یا واحد مربوط اعلام کند.

تبصره ۳: نمرات دروس تمرین دبیری، کارآموزی، کارورزی، عملیات صحرائی، کار در عرصه و دروسی که در برنامه درسی مصوب توأم با تکلیف پژوهشی ارائه می‌شود، در صورتی که به تشخیص مدرس و تأیید گروه آموزشی مربوط، تکمیل آنها در طول یک نیمسال تحصیلی میسر نباشد، ناتمام تلقی می‌شود. نمره ناتمام باید حداکثر ظرف مدت چهل و پنج (۴۵) روز از تاریخ پایان امتحانات، با رعایت مهلت‌های مذکور در تبصره ۲ این ماده به نمره قطعی تبدیل شود.

تبصره ۴: نمره درس پس از قطعی شدن، غیرقابل تغییر است.

تبصره ۵: مدرس موظف است برگه‌های امتحانی هر درس را به عنوان سابقه درس، حداقل تا دو نیمسال تحصیلی بعد نگهداری نماید.

ماده ۱۸: حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۰ است و معدل نمرات دانشجو در هر نیمسال تحصیلی نباید کمتر از ۱۲ باشد.

تبصره: دانشجویی که در یک یا چند درس نمره قبولی کسب نکند، چنانچه در نیمسال‌های بعدی دروس فوق را با حداقل نمره ۱۴ بگذراند، نمره قبلی از کارنامه دانشجو حذف می‌شود و در معدل نیمسال فوق و کل محاسبه نخواهد شد.

ماده ۱۹: چنانچه معدل نمرات هر نیمسال تحصیلی دانشجو کمتر از ۱۲ باشد، دانشجو در آن نیمسال مشروط تلقی می‌شود. دانشجوی مشروط، در نیمسال بعد (جز در آخرین نیمسال تحصیلی) حق انتخاب بیش از ۱۴ واحد درسی را ندارد.

ماده ۲۰: حداکثر نیمسال‌های مشروطی مجاز در دوره کاردانی و کارشناسی ناپیوسته دو نیمسال و در دوره کارشناسی پیوسته ۳ نیمسال اعم از متوالی یا متناوب است. در مواردی که معدل کل

دانشجو ۱۲ یا بالاتر باشد، در سقف سنوات مجاز می‌تواند تا زمانی که در نیمسال‌های بعدی مشروط نشود، به تحصیل ادامه دهد؛ در غیر این صورت، از تحصیل محروم می‌شود.

ماده ۲۱: دانشجو می‌تواند در دوره کاردانی و کارشناسی ناپیوسته یک نیمسال و در دوره کارشناسی پیوسته دو نیمسال از مرخصی تحصیلی استفاده نماید.

تبصره ۱. «مؤسسه» می‌تواند با رعایت سقف مدت مجاز تحصیل دانشجو، نسبت به صدور مرخصی تحصیلی وی تصمیم بگیرد.

تبصره ۲. حداکثر مدت مجاز مرخصی زایمان دانشجو دو نیمسال تحصیلی و بدون احتساب در سنوات تحصیلی است.

تبصره ۳. مدت مجاز مرخصی پزشکی دانشجو، در صورت تأیید پزشک معتمد «مؤسسه» و شورای آموزشی، دو نیمسال تحصیلی و بدون احتساب در سنوات تحصیلی است.

ماده ۲۲: دانشجویان مشمول تحصیل رایگان، در صورت عدم کسب نمره قبولی در هر درس یا حذف درس، برای انتخاب مجدد آن درس، موظف به پرداخت هزینه مربوط مطابق تعرفه مصوب هستند.

ماده ۲۳: عدم ثبت نام دانشجو در هر نیمسال تحصیلی (بدون کسب اجازه از «مؤسسه»)، انصراف از تحصیل محسوب می‌شود.

تبصره: تصمیم‌گیری در مورد بازگشت به تحصیل دانشجوی منصرف از تحصیل بر عهده شورای آموزشی مؤسسه است.

ماده ۲۴: دانشجویی که قصد انصراف از تحصیل داشته باشد، باید درخواست انصراف خود را به اداره آموزش «مؤسسه» تسلیم کند. این دانشجو مجاز است، فقط برای یکبار تا شروع نیمسال بعدی، تقاضای انصراف خود را پس بگیرد. در غیر این صورت، پس از انقضای این مهلت، حکم انصراف وی از تحصیل صادر می‌شود.

ماده ۲۵: دانشجوی دوره‌های کاردانی و کارشناسی پیوسته با داشتن شرایط زیر می‌تواند از یک رشته یا گرایش به رشته یا گرایش دیگر تحصیلی در آن گروه آزمایشی یا در یک گروه آزمایشی دیگر و در همان «مؤسسه» تغییر رشته یا گرایش دهد:

الف) وجود رشته یا گرایش مورد تقاضای دانشجو در همان «مؤسسه».

ب) کمتر نبودن نمره اکتسابی دانشجو در آزمون سراسری از نمره کشوری آن رشته یا گرایش در «مؤسسه» (در سال پذیرش).

ج) امکان ادامه تحصیل دانشجو در سنوات مجاز باقیمانده.

د) موافقت گروه آموزشی و تأیید شورای آموزشی مؤسسه.

تبصره: دانشجو در هر دوره تحصیلی فقط برای یک بار می‌تواند با رعایت شرایط فوق، تغییر رشته یا گرایش دهد.

ماده ۲۶: تغییر رشته در دوره کارشناسی ناپیوسته ممنوع است، اما تغییر گرایش با داشتن شرایط و ضوابط ذکر شده در ماده ۲۵ امکان‌پذیر است.

ماده ۲۷: میهمانی و انتقال دانشجو مطابق آیین‌نامه میهمانی و انتقال دانشجویان دوره‌های کاردانی و کارشناسی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی دولتی و غیر دولتی مصوب وزارت (ابلاغیه شماره ۱۸۵۰۳/و مورخ ۸۹/۷/۱۰ و الحاقان و اصلاحات بعدی آن) میسر می‌باشد.

ماده ۲۸: انتقال توأم با تغییر رشته یا گرایش، مشروط به احراز همزمان شرایط تغییر رشته یا گرایش و انتقال (موضوع مواد ۲۵، ۲۶ و ۲۷) و با توافق «مؤسسات» مبدأ و مقصد تنها برای یک بار امکان‌پذیر است.

ماده ۲۹: دروسی که دانشجو در رشته یا گرایش قبلی گذرانده‌است، در گروه آموزشی رشته جدید بررسی و معادل‌سازی می‌شود و فقط دروسی از وی پذیرفته می‌شود که به تشخیص گروه

آموزشی، با دروس رشته یا گرایش جدید، اشتراک محتوایی (طبق برنامه درسی مصوب) داشته باشد و نمره هریک از آن دروس کمتر از ۱۲ نباشد. در این صورت، فقط دروس پذیرفته شده و نمره آنها با احتساب در معدل کل و سنوات در کارنامه دانشجو ثبت و باقی می ماند.

ماده ۳۰: تاریخ فراغت از تحصیل دانشجو، روزی است که آخرین نمره قطعی درس دانشجو در آموزش مؤسسه ثبت می شود.

ماده ۳۱: به دانشجویی که کلیه واحدهای درسی دوره را با میانگین حداقل ۱۲ گذرانده باشد، حسب مورد مدرک تحصیلی کاردانی، کارشناسی پیوسته یا کارشناسی ناپیوسته ارائه می شود. **تبصره:** در صورتی که دانشجویی در طول مدت مجاز تحصیل نتواند معدل کل خود را به ۱۲ برساند، تنها یک نیمسال به وی فرصت داده می شود تا با اخذ مجدد حداکثر ۲۰ واحد از دروس دوره، میانگین کل دروس خود را به حداقل ۱۲ برساند و مدرک تحصیلی دوره را دریافت کند؛ در غیر این صورت از تحصیل محروم می شود.

ماده ۳۲: در صورتی که تعداد واحدهای گذرانده شده دانشجوی منصرف یا محروم از تحصیل در دوره کارشناسی پیوسته، برابر یا بیشتر از واحدهای مورد نیاز دوره کاردانی با معدل کمتر از ۱۲ یا بالاتر باشد، می تواند مدرک کاردانی در همان رشته دریافت کند. در غیر این صورت به دانشجوی مذکور و همچنین به دانشجوی منصرف یا محروم از تحصیل در دوره کاردانی، فقط یک گواهی مبنی بر تعداد واحدهای گذرانده شده با درج نمرات و معدل کل داده خواهد شد.

تبصره ۱: در صورتی که دانشجوی منصرف یا محروم از تحصیل دوره کارشناسی پیوسته بیش از واحدهای مورد نیاز برای دوره کاردانی را گذرانده باشد، مؤسسه می تواند دروسی را که دانشجو با نمره ۱۲ یا بالاتر گذرانده است، ملاک سنجش مدرک کاردانی قرار دهد.

تبصره ۲۵. صدور مدرک کاردانی حسب تقاضای دانشجو و صرف نظر از وجود دوره کاردانی مصوب در آن رشته یا مجری بودن «مؤسسه» محل تحصیل دانشجو انجام می‌گیرد.

ماده ۳۳: این آیین‌نامه حاوی اصول و ضوابط کلی حاکم بر دوره کاردانی، کارشناسی پیوسته و کارشناسی ناپیوسته است و «مؤسسه» موظف است، شیوه‌نامه‌های اجرایی مربوط را صرفاً در چارچوب مفاد آیین‌نامه تدوین و ضمن اطلاع‌رسانی اجرا نماید.

ماده ۳۴: هر گونه تفسیر مفاد این آیین‌نامه و نظارت بر حسن اجرای آن بر عهده معاونت آموزشی «وزارت» است.

ماده ۳۵: این آیین‌نامه در ۳۵ ماده و ۲۶ تبصره در جلسه ۸۰۳ مورخ ۹۱/۵/۸ به تصویب شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی رسید و برای دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۹۲-۱۳۹۱ به بعد و از تاریخ ابلاغ لازم الاجراء است و کلیه آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های مغایر با آن لغو و بلااثر اعلام می‌شود.

آئین‌نامه میهمانی و انتقال دانشجویان دوره‌های کاردانی و کارشناسی پیوسته و ناپیوسته موسسات آموزش عالی دولتی و غیردولتی

«هرکس حاجتی از مومنی را برآورده سازد، خداوند نیز در مقابل، حوائج و درخواستهای فراوانی را
از او برآورده می‌سازد که کمترین آنها بهشت است.»

(رسول اکرم (ص))

مقدمه:

با توجه به اتمام مهلت اجرای آئین‌نامه میهمانی و انتقال مصوب ۸۹/۷/۱۰ و نتایج ارزنده و اثر-
بخشی مطلوب حاصل از اجرای آن و براساس نظرات و پیشنهادهای اصلاحی دانشگاهها و موسسات
آموزش عالی آئین‌نامه مذکور با هدف تسهیل هرچه بیشتر در فرآیند میهمانی و انتقال دانشجویان
به ویژه دانشجویان دختر بازنگری، تدوین، تصویب و ابلاغ می‌گردد.

ماده (۱) تعاریف

سازمان: سازمان امور دانشجویان

موسسه: کلیه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی دولتی و غیردولتی

میهمان مبنا: مواردی که دانشجو بر اساس نمره آزمون و طبق دستورالعمل سازمان سنجش آموزش به موسسه دیگری معرفی می‌شود.

میهمان: مواردی که دانشجو برای نیمسال های تحصیلی مشخصی بصورت موقت اقدام به تغییر محل تحصیل خود می‌نماید، به عنوان دانشجوی میهمان برای همان نیمسال‌ها در موسسه مقصد شناخته می‌شود.

میهمان دائم: دانشجویی که تمام واحدهای باقیمانده تحصیلی را در مقصد به صورت میهمان می‌گذراند و در پایان هر نیمسال تحصیلی ریزنمرات وی به موسسه مبدا ارسال و در صورت تأیید پایان تحصیلات توسط موسسه مقصد، مدرک دانشجو توسط موسسه مبدا صادر می‌گردد.

انتقال: تغییر محل تحصیل دانشجویان یک موسسه به موسسه دیگر در همان رشته، همان دوره و همان مقطع تحصیلی

سامانه: سامانه‌هایی که توسط سازمان با هدف تسهیل امور متقاضیان و نظارت بر عملکرد موسسات در خصوص میهمانی و انتقال طراحی و مورد استفاده قرار می‌گیرد.

کمیته نظارت بر میهمانی و انتقال: کمیته نظارت بر میهمانی و انتقال به منظور نظارت بر عملکرد میهمانی و انتقال کلیه موسسات و ارائه پیشنهادهای تشویقی و تنبیهی به سایر حوزه‌های ستادی تشکیل می‌گردد. حسب اقتضا این کمیته در خصوص نهایی شدن موارد اختلافی میهمانی و انتقال بین موسسات تصمیم‌گیری نموده و آرای صادره برای کلیه موسسات لازم الاجرا می‌باشد.

ب : میهمانی

ماده (۲) میهمان مبنا:

در صورتی که سکونت دائمی خانواده دانشجو در نزدیک‌ترین محل به شهر موسسه مقصد باشد، دانشجو می‌تواند پس از اعلام قبولی از طرف سازمان سنجش آموزش کشور طبق جدول زیر و

براساس دستورالعمل اجرایی این ماده که توسط سازمان سنجش تنظیم خواهد شد، میهمان مبنا شود. براین اساس دانشجویان در صورت داشتن ۹۰٪ نمره آزمون سراسری آخرین فرد پذیرفته شده در همان رشته در موسسه مقصد می‌توانند از ابتدای شروع به تحصیل حداکثر برای مدت ۴ نیمسال در مقطع کارشناسی پیوسته و دو نیمسال در مقطع کاردانی و کارشناسی ناپیوسته مهمان مبنا شوند. پس از آن دانشجو در صورت احراز شرایط، انتقال یافته و در صورت عدم احراز شرایط انتقال، می‌تواند از طریق سامانه برای تمدید میهمانی اقدام نماید.

ملاحظات	قابل معرفی جهت میهمانی مبنا	قبولی در آزمون
	روزانه یا نوبت دوم	روزانه یا نوبت دوم
پس از اتمام مدت میهمانی مبنا در صورت احراز شرایط، انتقال یافته و در صورت عدم احراز شرایط انتقال، می‌تواند از طریق سامانه برای تمدید میهمانی اقدام نماید.		
پس از اتمام مدت میهمانی مبنا می‌تواند از طریق سامانه برای تمدید میهمانی اقدام نماید.	غیرانتفاعی، پردیس‌های خودگردان دانشگاهی	غیرانتفاعی
میهمانی مبنا به موسسات غیرانتفاعی توأم با انتقال می‌باشد.	پردیس‌های خودگردان دانشگاهی، غیرانتفاعی	پردیس‌های خودگردان دانشگاهی
	نیمه حضوری	نیمه حضوری

مجازی	مجازی	
دانشگاه فرهنگیان	دانشگاه فرهنگیان	
فنی حرفه‌ای	فنی حرفه‌ای و غیرانتفاعی	

تبصره ۱: ثبت تقاضای میهمانی مبنا صرفاً برای پذیرفته شدگان همان سال ورود و همان دوره امکان پذیر می‌باشد.

تبصره ۲: ظرفیت میهمانی مبنا ۵٪ تعداد پذیرش کل دانشجویان ورودی همان سال تحصیلی می‌باشد.

ماده ۳) میهمان:

در صورتی که دانشجو حداقل یک نیمسال تحصیلی را در موسسه مبدا با میانگین کل حداقل ۱۳ گذرانده باشد، می‌تواند تقاضای دو نیمسال میهمان شدن را از طریق سامانه ارائه نماید.

تبصره ۱: حداکثر مدت میهمانی برای مقطع کارشناسی پیوسته چهار نیمسال و برای مقاطع کاردانی و کارشناسی ناپیوسته دو نیمسال تحصیلی می‌باشد. ادامه وضعیت میهمانی در صورت موافقت مبدا و مقصد تا پایان دوره بلامانع است.

تبصره ۲: انتخاب واحدهای درسی دانشجوی میهمان، چه به صورت تکدرس و چه به صورت نیمسال تحصیلی کامل، باید با تأیید موسسه مبدا و طبق شرایط موسسه مقصد باشد.

تبصره ۳: واحدهایی را که دانشجوی میهمان در موسسه مقصد می‌گذرانند، عیناً در کارنامه او در موسسه مبدا ثبت و نمرات آنها در محاسبات میانگین نیمسال و میانگین کل او منظور خواهد شد.

تبصره ۴: مدرک فراغت از تحصیل دانشجوی میهمان در کلیه حالت‌های میهمانی توسط موسسه مبدا صادر می‌شود.

ماده (۴)

میهمانی از موسسات غیر دولتی به موسسات دولتی در صورت موافقت مبدا و مقصد بلامانع ولی بعکس آن ممنوع است. شهریه موسسه مقصد بر اساس شهریه دانشجویان نوبت دوم خواهد بود.

ماده (۵)

میهمانی از موسسات دولتی و غیر دولتی به مراکز علمی کاربردی ممنوع است.

ماده (۶)

میهمانی از موسسات غیردولتی به دانشکده‌های فنی و حرفه‌ای و بالعکس بلامانع می‌باشد.

ماده (۷)

سقف پذیرش دانشجوی میهمان موضوع این آئین نامه در هر سال تحصیلی برای کلیه موسسات دولتی ۲۰٪ و برای موسسات غیر دولتی ۱۵٪ تعداد پذیرش کل دانشجویان ورودی همان سال تحصیلی می‌باشد. موسسات مبدا موظفند در صورت تطبیق درخواست میهمانی دانشجویان با مفاد این آئین نامه، تا سقف فوق‌الذکر با تقاضاها موافقت نمایند.

ماده (۸) میهمان دائم:

دانشجوی میهمان در صورت کسب معدل کل ۱۳ در چهار نیمسال تحصیلی در مقطع کارشناسی پیوسته و دو نیمسال در مقطع کاردانی و کارشناسی ناپیوسته در موسسه مقصد می‌تواند با موافقت موسسات مبدا و مقصد میهمان دائم شود.

تبصره: در صورت میهمانی دائم، نیازی به مراجعه دانشجویان در هر نیمسال به موسسه مبدا نمی‌باشد و صرفاً در پایان هر نیمسال، کارنامه دانشجویان به موسسه مبدا ارسال و در پایان تحصیل با اعلام فراغت از تحصیل دانشجویان توسط موسسه مقصد، مدرک توسط موسسه مبدا صادر خواهد شد.

ماده (۹)

در صورتی که نظر موسسه مقصد در مورد میهمانی یا انتقال مغانیر با نظر موسسه مبدا باشد، دانشجوی برای یک نیمسال در موسسه مقصد میهمان شده و موسسه مقصد موظف است حداکثر تا پایان نیمسال اول سال تحصیلی دانشجوی میهمان، مراتب را کتبا به موسسه مبدا اعلام و هماهنگی لازم برای رفع اختلافات نظر بین دو موسسه معمول و نتیجه نهایی را به دانشجو ابلاغ نماید، در غیراینصورت ملاک، اظهار نظر موسسه مبدا خواهد بود.

ماده ۱۰)

در شرایط برابر، اولویت میهمان شدن با متقاضیانی است که حداقل دارای یکی از شرایط زیر می-باشند:

الف- دانشجوی دختر

ب- فوت یا معلول شدن سرپرست خانواده و یا از کارافتادگی پدر و مادر در زمان دانشجویی به طوری که عملاً منجر به سرپرستی خانواده توسط دانشجو شده و یا دانشجو به تشخیص مراجع قانونی به عنوان کفیل خانواده شناخته شود.

ج- بیماری خاص، صعب العلاج و لاعلاج دانشجو به تائید مراجع ذیصلاح.

د- معلولیت موثر در زمان دانشجویی و یا دانشجویان معلولی که قبل از زمان دانشجویی تحت حمایت سازمان بهزیستی می‌باشند.

ه- ازدواج دانشجوی دختر (در زمان دانشجویی) در صورتی که محل اشتغال دائم همسر دانشجو، قبل از ازدواج، در نزدیک‌ترین محل به موسسه مقصد باشد.

و- در مواردی که یکی از والدین دارای شرایط خاص و یا بیماری خاص به تشخیص مراجع ذیصلاح می‌باشند.

ز- دانشجویان خانم متاهل دارای فرزند در صورتی که محل اشتغال دائم همسر دانشجو در نزدیک‌ترین محل به موسسه مقصد باشد.

ح- دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد.

ط- دانشجویی پسر متاهل (ازدواج بعد از قبولی) که همسر وی نیز دانشجو باشد.

تبصره: حسب تشخیص موسسات می‌توانند بدون لحاظ شرایط فوق برای میهمانی دانشجو اقدام نمایند.

ج : انتقال

ماده (۱۱)

انتقال دانشجو به موسسه دیگر، مشروط به کسب معدل بالاتر از میانگین معدل دانشجویان ورودی- های همان سال و همان رشته در موسسه مقصد، در مدت حداقل چهار نیمسال میهمانی برای مقطع کارشناسی پیوسته و دو نیمسال برای مقطع کاردانی و کارشناسی ناپیوسته و موافقت مبدا و مقصد می‌باشد.

تبصره: دانشجویان متقاضی انتقال توام با تغییر رشته می‌توانند کمافی‌السابق و خارج از سامانه تعیین شده تقاضای خود را به موسسه مبدا ارائه تا در صورت احراز شرایط مطابق آئین‌نامه آموزشی و شورای بررسی موارد خاص با موافقت مبدا و مقصد، انتقال توام با تغییر رشته آنها انجام شود.

ماده (۱۲)

انتقال از دوره شبانه به روزانه، از پیام نور به دوره‌های روزانه و شبانه، از غیر دولتی به دولتی و از غیردولتی به دانشکده‌های فنی حرفه‌ای و مراکز علمی کاربردی ممنوع می‌باشد.

ماده (۱۳)

انتقال از دانشکده‌های فنی و حرفه‌ای به موسسات غیر دولتی بلامانع است.

ماده (۱۴)

انتقال از موسسات دولتی به مراکز پیام نور و موسسات غیردولتی بلامانع می‌باشد.

ماده (۱۵)

دانشجویانی که به دلیل عدم حد نصاب لازم تعداد دانشجو برای تشکیل کلاس در موسسه مبدا به عنوان میهمان و یا انتقال به موسسات دیگر معرفی می‌شوند، از پرداخت هر گونه شهریه ثابت و متغیر به موسسه مبدا معاف می‌باشند.

ماده (۱۶)

اعضای کمیته نظارت بر میهمانی و انتقال با ترکیب زیر و با حکم معاون وزیر و رئیس سازمان امور دانشجویان فعالیت می‌نمایند.

- معاون امور دانشجویان داخل سازمان (رئیس)
- مدیرکل امور دانشجویان داخل (دبیر)
- رئیس مرکز نظارت و ارزیابی وزارت علوم
- معاون فنی و آماری سازمان سنجش
- مدیرکل دفتر گسترش آموزش عالی
- مدیرکل بودجه و تشکیلات وزارت علوم
- مدیرکل دفتر موسسات آموزش عالی غیردولتی

د : شهریه

ماده (۱۷)

دانشجویان دوره روزانه در دوران میهمانی و انتقال ملزم به پرداخت شهریه مطابق تعرفه دانشجویان نوبت دوم به مقصد می‌باشند.

تبصره: دانشجویان دوره روزانه متقاضی انتقال در صورت دارا بودن نمره قبولی دوره روزانه در مقصد از پرداخت شهریه معاف می‌باشند.

ماده ۱۸) دانشجویان نوبت دوم در طول دوره میهمانی مینا و میهمانی، ملزم به پرداخت شهریه ثابت به مبدا و کل شهریه ثابت و متغیر به مقصد می‌باشند.

ماده ۱۹) دانشجویان موسسات غیردولتی در طول دوره در کلیه حالت های میهمانی ملزم به پرداخت شهریه ثابت و متغیر (متناسب با واحدهای اخذ شده در مقصد) به موسسه مبدا و پرداخت شهریه متغیر به موسسه مقصد می‌باشند.

هـ: شیوه اجرا

ماده ۲۰)

دانشجویان متقاضی میهمانی باید درخواست خود را در اردیبهشت ماه هر سال برای دو نیمسال (نیمسال اول و دوم سال تحصیلی) در سامانه ثبت نمایند.

ماده ۲۱)

موسسه مبدا موظف است بر اساس مفاد این آئین نامه، درخواست دانشجو را بررسی و در صورت داشتن شرایط حداکثر تا پانزدهم تیر (برای دو نیمسال تحصیلی) موافقت خود را از طریق سامانه اعلام و ریز نمرات دانشجو را به موسسه مقصد ارسال نماید. موسسه مقصد مکلف است حداکثر تا پایان مرداد ماه نظر خود را (برای دو نیمسال تحصیلی) از طریق سامانه به موسسه مبدا و متقاضی اعلام نماید.

تبصره ۱: در صورت عدم موافقت با درخواست دانشجو از طرف مبدا و مقصد، اعلام دلایل عدم موافقت با درخواست دانشجو از طریق سامانه ضروری می‌باشد.

تبصره ۲: پس از عدم موافقت مبدا و یا مقصد در صورتی که دانشجو خود را واجد شرایط خاص بداند می‌تواند با ارائه مدارک از شورای بررسی موارد خاص موسسه یا استان تقاضای رسیدگی نماید. در صورت عدم موافقت شوراهای مذکور، دانشجو می‌تواند مجدداً مدارک مربوطه را با رای مخالفت شورای بررسی موارد خاص استان برای بررسی نهایی به کمیته نظارت ارائه نماید. در هر حال آرای شورای بررسی موارد خاص استان و کمیته نظارت برای کلیه موسسات و دانشجوی متقاضی لازم‌الاجرا می‌باشد.

ماده (۲۲)

اعلام نظر موسسات به درخواستهای دانشجویان بایستی در زمان مقرر و به صورت موافقت یا مخالفت در سامانه ثبت شود. عدم اظهار نظر به منزله مخالفت با درخواست دانشجویان متقاضی تلقی شده و در ارزیابی موسسات لحاظ می‌شود.

ماده (۲۳)

در صورت انتقال، واحدهای گذرانده شده دانشجو در مبداء که با نمره ۱۲ و بالاتر می‌باشد عیناً در مقصد پذیرفته می‌شود. پذیرفتن واحدهای با نمره کمتر از ۱۲ در اختیار موسسه مقصد می‌باشد. تبصره: تمام نمرات درسی دانشجو (در موسسه مبدا و مقصد) اعم از قبولی و یا ردی و سوابق آموزشی، عیناً در کارنامه دانشجوی انتقالی ثبت و نمرات دروس پذیرفته شده در محاسبه میانگین کل او محسوب می‌شود.

ماده (۲۴)

مدرک فراغت از تحصیل دانشجوی انتقالی توسط موسسه مقصد صادر می‌شود.

ماده (۲۵)

انتقال دانشجو در هر مقطع تحصیلی فقط یک بار مجاز می‌باشد.

ماده ۲۶

انجام میهمانی و انتقال در کلیه حالت‌های میهمانی از یک موسسه به موسسه دیگر در یک شهر ممنوع بوده و صرفاً برای دروس تکدرس مجاز می‌باشد.

تبصره: در شرایط خاص موضوع در شورای بررسی موارد خاص استان قابل بررسی می‌باشد.

ماده ۲۷

در تمامی موارد میهمانی مبنای میهمانی، میهمانی دائم و انتقال اولویت با دانشجویان دختر می‌باشد.

ماده ۲۸

بررسی تقاضای میهمانی و انتقال دانشجویانی که مشمول یکی از بندهای این آئین نامه می‌باشند، احتیاجی به طرح در جلسات شورای بررسی موارد خاص و یا شورای انتقال موسسات نداشته و ایجاد تسهیل در امر میهمانی یا انتقال بر اساس بندهای این آئین نامه، برای کلیه موسسات لازم-الاجرا می‌باشد. مسئولیت نظارت و حسن اجرای این آئین نامه در هر موسسه به عهده رئیس آن موسسه می‌باشد.

ماده ۲۹

هر گونه تخلف از این آئین نامه یا عدم اجرای مفاد آن، تخلف اداری محسوب شده و وفق مقررات اقدام می‌گردد.

ماده ۳۰

نظارت عالی بر اجرای این آیین‌نامه بر عهده سازمان امور دانشجویان بوده و نتایج ارزیابی عملکرد موسسات، برای کلیه معاونت‌های حوزه ستادی در تخصیص اعتبارات، صدور مجوز ایجاد رشته و سایر خدمات قابل ارائه، ملاک عمل واقع می‌گردد.

این آئین‌نامه در ۳۰ ماده و ۱۴ تبصره در تاریخ ۱۳۹۲/۲/۲۸ به تأیید وزیر علوم، تحقیقات و فناوری رسیده و از تاریخ تأیید برای مدت دو سال لازم الاجراست و از تاریخ تصویب جایگزین آئین‌نامه قبلی می‌گردد.

بخش دوم

مجموعه مقررات

و

آیین نامه آموزشی

دوره

کارشناسی ارشد

«آئین نامه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته»

مصوبه نهایی جلسه ۷۱۴ شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۸۸/۱/۱۵

سرعت پر شتاب علم و فناوری و ظهور پیشرفت‌های عظیم علمی در هزاره سوم، کشورهای جهان را در شرایطی قرار داده‌است که، ایجاد تحول راهبردی در برنامه‌های توسعه امری حیاتی و گامی اساسی در جهت توسعه همه جانبه است و بر این مبنا آموزش عالی و تمامی کارگزاران نظام علمی کشور و به طور کلی نهادهای مولد اندیشه کلیدی در تبیین و تحقق این تحول راهبردی - با الهام از برنامه های توسعه و اهداف بلند سند چشم انداز ۲۰ ساله جمهوری اسلامی ایران - خواهند داشت.

متولیان و برنامه‌ریزان حوزه آموزش عالی کشور نیز همسو و هماهنگ با نهضت تحول خواهی کشور و بهره‌مندی از فرصت‌های پیش آمده، در راستای ارتقای کیفیت، لزوم بازنگری آئین نامه ها ضوابط و مقررات آموزشی را در صدر اولویت‌های کاری خود قرار داده‌اند. برای نیل به این مقصود، در گام نخست، آئین نامه دوره‌های کارشناسی ارشد به لحاظ ضرورتی که در بازنگری و اصلاح آن احساس می‌شد، با همکاری و هماهنگی دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی و طی جلسات متعدد کار گروه آموزشی، به سه شیوه آموزشی-پژوهشی، آموزشی و پژوهشی تدوین شده است.

ماده ۱: هدف از تدوین آیین نامه دوره‌های کارشناسی ارشد به سه شیوه «آموزشی-پژوهشی»، «آموزشی» و «پژوهشی» تقویت و توسعه دوره‌های تحصیلات تکمیلی، ارتقای کیفیت، تنوع‌بخشی به شیوه‌های نوین ارائه آموزش، پاسخگویی مناسب به افزایش تقاضا برای ورود به دوره‌های تحصیلات تکمیلی، تقویت و ارتقای سطح کیفی و کمی این دوره‌ها و همسان‌سازی آن با برنامه‌های

توسعه و دیگر اسناد راهبردی کشور است تا با بهره‌مندی از آن در تربیت متخصصان و پژوهشگران ماهر و برجسته در سطح کشور بکوشیم.

ماده ۲ - تعاریف :

دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته: دوره‌ای بالاتر از دوره کارشناسی است که بر اساس برنامه‌های مصوب شورای گسترش آموزش عالی، به اخذ مدرک کارشناسی‌ارشد در رشته مربوط منتهی می‌شود.

شیوه آموزشی-پژوهشی: دوره‌ای که محتوای برنامه آن مشتمل بر واحدهای درسی و پایان‌نامه است.

شیوه آموزشی: دوره‌ای با محوریت آموزش است که دانشجوی پس از گذراندن واحدهای درسی و بدون گذراندن پایان‌نامه دانش آموخته می‌شود.

شیوه پژوهشی: دوره‌ای با محوریت پژوهش که دستاورد آن (ارائه فن‌آوری جدید، ارائه نظریه و ایده جدید، تولید دانش فنی، ثبت اختراع ....) شود و مشتمل بر اخذ واحدهای درسی محدود و الزام به ارائه پایان‌نامه است.

پایان‌نامه: فعالیت پژوهشی-تحقیقاتی است که در یک زمینه رشته تحصیلی مربوط و تحت راهنمایی استاد راهنما انجام می‌گیرد.

موسسه: منظور دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی مجری دوره‌های کارشناسی ارشد است.

شورا: منظور شورای تحصیلات تکمیلی موسسه است.

سمینار: منظور تحقیق و تتبع نظری است.

ماده ۳ - نحوه اجرای دوره:

این دوره به صورت روزانه، شبانه، نیمه‌حضوری، مجازی و بین‌المللی طبق ضوابط مربوط قابل اجرا می‌باشد.

ماده ۴- شرایط ورود:

الف- داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی

ب- دارا بودن مدرک رسمی پایان دوره کارشناسی اعم از پیوسته و ناپیوسته مورد تأیید وزارت علوم تحقیقات و فن‌آوری

ج- قبولی در آزمون ورودی مورد تأیید وزارت یا کسب پذیرش از موسسه بر اساس مقررات مصوب

ماده ۵ - دروس جبرانی :

چنانچه رشته دوره کارشناسی با رشته دوره تجانس نداشته باشد دانشجو باید به تشخیص گروه آموزشی، تعدادی از دروس را تحت عنوان جبرانی بگذراند.

تبصره ۱: حداکثر دروس جبرانی ۱۲ واحد می‌باشد که در ابتدای دوره قبل از دروس اصلی ارائه می‌شود.

تبصره ۲: در انتخاب دروس، اولویت با دروس جبرانی است تعیین تعداد و عناوین دروس بر اساس برنامه مصوب در هر رشته و زمان انتخاب آنها بر عهده شورای گروه است.

تبصره ۳: دروسی را که دانشجو قبلاً در دوره کارشناسی گذرانده است، تکرار آن در صورتی که عنوان درس بر اساس سرفصل برنامه مصوب کارشناسی ارشد باشد مجاز نیست.

تبصره ۴: حداقل نمره قبولی در هر درس اعم از دروس دوره یا جبرانی ۱۲ است.

ماده ۶:

موسسه موظف است به تناسب تعداد پذیرفته شدگان در این دوره مشاور تحصیلی برای هدایت دانشجویان تعیین نماید.

ماده ۷:

تعداد واحدهای درسی را که دانشجو باید در هر نیمسال تحصیلی در این دوره اخذ نماید حداقل ۸ و حداکثر ۱۲ است.

ماده ۸- ارزشیابی تحصیلی:

میانگین نمرات دانشجو در هر نیمسال نباید کمتر از ۱۴ باشد.

ماده ۹:

در آخرین نیمسال تحصیلی دانشجو از شرط اخذ حداقل واحد معاف است و چنانچه میانگین نمره دانشجو در این نیمسال کمتر از ۱۴ باشد مشروط تلقی می‌شود.

ماده ۱۰:

میانگین کل نمرات دانشجو در پایان دوره نباید از ۱۴ کمتر باشد، در این صورت دانش آموز آموخته دوره کارشناسی ارشد شناخته نمی‌شود.

تبصره: دانشجویی که پس از گذراندن کلیه دروس در هر دوره در هر سه شیوه میانگین کل نمرات او از ۱۴ کمتر باشد، در صورتی که حداکثر مدت مجاز تحصیل وی به پایان نرسیده باشد می‌تواند دروسی را که در آنها کمتر از ۱۴ احراز کرده‌است، فقط در یک نیمسال تکرار کند و در صورت جبران کمبود میانگین کل دانش آموخته می‌شود. دانشجویی که به هر دلیل نتواند از این فرصت استفاده کند از ادامه تحصیل محروم می‌شود و مدرکی دریافت نمی‌کند.

ماده ۱۱- حضور و غیاب:

حضور دانشجو در تمامی برنامه‌های درسی و دیگر فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی دوره الزامی است. غیبت دانشجو در هر درس نباید از ۳/۱۶ (سه شانزدهم) مجموع ساعات آن درس تجاوز کند، در غیر این صورت دانشجو در آن درس صفر محسوب می‌شود.

تبصره ۱: در صورتی که غیبت دانشجو در یک درس بیش از حد مجاز بوده و از نظر موسسه موجه تشخیص داده شود آن درس از مجموعه دروس انتخابی دانشجو حذف می‌شود. در این صورت رعایت حد نصاب ۸ واحد در آن نیم سال الزامی نیست. ولی آن نیمسال از نظر طول تحصیل برای دانشجو یک نیمسال کامل محسوب می‌شود.

تبصره ۲: غیبت در شیوه پژوهشی ارزیابی ناموفق واحدهای پژوهشی اخذ شده در آن نیمسال است که طبق نظر هیات داوران در ماده ۲۳ انجام می‌شود.

ماده ۱۲:

غیبت غیر موجه در امتحان هر درس منجر به نمره صفر در آن درس می‌شود.

تبصره ۱: در صورتی که غیبت دانشجو در امتحان از نظر موسسه موجه تشخیص داده شود درس مزبور حذف می‌شود.

ماده ۱۳- مرخصی تحصیلی:

دانشجوی دوره کارشناسی ارشد در هر سه شیوه می‌تواند حداکثر یک نیمسال از مرخصی تحصیلی استفاده نماید. مدت مذکور جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می‌شود.

ماده ۱۴- انصراف، اخراج و ترک تحصیل:

دانشجو می‌تواند به هر دلیل از تحصیل اعلام انصراف نماید. در این صورت باید درخواست خود را مبنی بر انصراف به موسسه تسلیم نماید، چنانچه دانشجو بعد از یک ماه درخواست خود را پس نگیرد آن موسسه نسبت به صدور گواهی انصراف اقدام می‌نماید.

تبصره ۱: دانشجوی انصرافی یا اخراج از تحصیل (مشروطی دو نیمسال، سنوات بیش از حد مجاز) موظف است به تعهداتی که سپرده است عمل نماید.

تبصره ۲: دانشجوی انصرافی یا اخراج از تحصیل می‌تواند در صورت تسویه حساب کامل با موسسه مجدداً در آزمون شرکت نماید.

ماده ۱۵- طول دوره:

طول مدت دوره در هر سه شیوه حداکثر ۲ سال مشتمل بر ۴ نیمسال تحصیلی است.

تبصره ۵: در موارد استثنائی افزایش طول مدت دوره با تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه مجاز است در هر صورت مدت دوره در هر سه شیوه نباید از ۲/۵ سال تجاوز نماید.

ماده ۱۶- انتقال، تغییر رشته و مهمان:

انتقال و تغییر رشته در هر سه شیوه کارشناسی ارشد ممنوع است.

تبصره ۱: انتقال از دوره شبانه به روزانه، نیمه حضوری و مجازی به حضوری اعم از (روزانه و شبانه) و از دانشگاه‌های غیر دولتی به دانشگاه‌های دولتی ممنوع است.

تبصره ۲: انتقال از یک شیوه به شیوه دیگر با رعایت سنوات دوره در اختیار موسسه آموزش عالی است.

تبصره ۳: هر دانشجو در هر سه شیوه کارشناسی ارشد می‌تواند حداکثر دو نیمسال را با موافقت موسسه مبدا و مقصد به عنوان مهمان بگذراند.

ماده ۱۷:

معادل سازی دروس در دوره کارشناسی ارشد با نظر گروه آموزشی و با شرایط زیر امکان‌پذیر است.

الف: پذیرش وی برای ورود به دوره مورد تأیید وزارت باشد.

ب: موسسه قبلی دانشجو در رشته تحصیلی مورد تأیید وزارت باشد.

ج: سرفصل دروس گذرانده دانشجوی بر اساس برنامه های مصوب شورای برنامه ریزی باشد.

ماده ۱۸ - استاد راهنما:

استاد راهنما در دوره کارشناسی ارشد آموزشی-پژوهشی به پیشنهاد دانشجو و با موافقت یکی از اعضای هیات علمی با مرتبه حداقل استادیاری و تأیید شورا تعیین می شود.

تبصره: چنانچه استاد راهنما خارج از موسسه آموزش عالی انتخاب شود به جای شرط استادیاری داشتن مدرک دکتری الزامی است.

ماده ۱۹:

استاد مشاور به پیشنهاد استاد راهنما پس از تأیید شورای گروه از اعضای هیات علمی داخل یا متخصصان خارج از دانشگاه انتخاب می شود.

ماده ۲۰-ارزشیابی پایان نامه :

الف - نمره از ۱۹ تا ۲۰: عالی

نمره از ۱۸ تا ۱۸/۹۹ : بسیار خوب

نمره از ۱۶ تا ۱۷/۹۹ : خوب

نمره از ۱۴ تا ۱۵/۹۹ : قابل قبول

ب - نمره کمتر از ۱۴ : غیر قابل قبول

تبصره: چنانچه ارزشیابی پایان نامه غیر قابل قبول باشد دانشجوی مجاز است حداکثر یک نیمسال تحصیلی در مدت مجاز تحصیل در جلسه دفاعیه شرکت و مجدداً از پایان نامه دفاع کند. دانشجویی که در فرصت تعیین شده نتواند از پایان نامه خود با موفقیت دفاع نماید، از ادامه تحصیل و دریافت مدرک تحصیلی محروم می شود.

ماده ۲۱:

به دانشجوی کارشناسی ارشد که به هر دلیل از تحصیل باز می‌ماند، فقط یک گواهی که دانشجو چه دروسی را در چند واحد و با چه نمره‌ای گذرانده اعطا می‌شود.

ماده ۲۲:

ارزشیابی پایان‌نامه در جلسه دفاعیه توسط هیات داوران انجام می‌شود.

ماده ۲۳:

ترکیب هیات داوران بر اساس دستورالعمل شورا است.

ماده ۲۴:

گواهینامه پایان دوره کارشناسی ارشد به هر سه شیوه (آموزشی-پژوهشی، آموزشی و پژوهشی) ارزش یکسانی داشته و می‌تواند در دوره تحصیلی بالاتر ادامه تحصیل دهد.

ماده ۲۵:

تعداد واحدهای دوره کارشناسی ارشد در هر سه شیوه (آموزشی-پژوهشی، آموزشی و پژوهشی) بر حسب رشته حداقل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد است.

الف- شیوه آموزشی-پژوهشی

ماده ۲۶:

تعداد واحد پایان‌نامه در این شیوه حداقل ۴ و حداکثر ۶ واحد درسی برای همه رشته‌ها و بر اساس برنامه مصوب می‌باشد.

ماده ۲۷- پایان‌نامه:

دانشجو موظف است پس از پایان نیمسال اول و قبل از شروع نیمسال سوم تحصیلی، موضوع پایان‌نامه خود را با نظر استاد یا اساتید راهنما و تأیید گروه مربوط انتخاب نماید. موضوع پایان‌نامه پس از تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده قطعیت می‌یابد.

ب- شیوه آموزشی:

ماده ۲۸:

در این شیوه تمامی دوره به صورت واحدهای درسی بدون پایان نامه خواهد بود که گذراندن حداقل ۲ و حداکثر ۴ واحد سمینار (تحقیق و تتبع نظری) الزامی است.

ج- شیوه پژوهشی:

ماده ۲۹:

این شیوه پذیرش برای موسسات پژوهشی بوده و در مورد موسسات آموزشی منوط به تامین کل هزینه‌ها (انجام تحقیق و حق الزحمه پایان‌نامه) از محل درآمدهای اختصاصی طرح پژوهشی کاربردی استاد راهنما قابل اجرا می‌باشد.

ماده ۳۰:

دانشجو طی نیمسال اول موظف است موضوع پژوهش خود را با نظر استاد راهنما و تأیید گروه انتخاب نماید.

ماده ۳۱:

تعداد واحدهای درسی در این شیوه ۶ تا ۱۰ واحد است و دانشجو می‌تواند همزمان با واحدهای آموزشی، واحدهای پژوهشی خود را با نظر استاد راهنما و تأیید گروه انتخاب نماید.

ماده ۳۲:

حضور و غیاب دانشجو در مرحله پژوهش در این شیوه با نظر استاد راهنما و تأیید گروه و بر اساس جلسات مشاوره و راهنمایی صورت می‌پذیرد.

ماده ۳۳:

روند پیشرفت پژوهش دانشجو در هر نیمسال با حضور استاد راهنما، نماینده تحصیلات تکمیلی موسسه و یک نفر از اعضای هیات علمی متخصص به انتخاب مدیرگروه ذیربط، مورد ارزیابی قرار می گیرد.

تبصره ۱: کل واحدهای پایان نامه در این شیوه به سه نیمسال تقسیم شده و دانشجو در هر نیمسال یک سوم آنها را تحت عنوان بخش اول پایان نامه اخذ می نماید.

تبصره ۲: حداقل نمره قبولی پس از داوری روند پیشرفت دانشجو در هر نیمسال نمره ۱۴ است.

تبصره ۳: چنانچه نمره پیشرفت پژوهشی دانشجو در هر ارزیابی کمتر از ۱۴ باشد وی در آن نیمسال مشروط تلقی می شود.

ماده ۳۴:

ارزیابی نهایی در این شیوه دفاع از پایان نامه است که آخرین مرحله تحصیل دانشجو انجام می شود.

سایر مقررات:

ماده ۳۵:

اجرای هر یک از شیوه ها «آموزشی-پژوهشی»، «آموزشی» و «پژوهشی» در دوره توسط موسسه با مجوز از شورای گسترش آموزش عالی مجاز است.

ماده ۳۶:

در مواردی که آیین نامه ساکت است تصمیم گیری بر عهده شورا است.

ماده ۳۷:

آیین نامه در برگیرنده اصول و ضوابط کلی دوره کارشناسی ارشد به سه شیوه اجرایی می باشد و موسسه موظف است دستورالعمل اجرایی آن را در چارچوب آیین نامه تدوین و پس از تصویب در شورا اجرا کند.

ماده ۳۸:

تفسیر آیین نامه بر عهده معاونت آموزشی وزارت است و در صورت بروز ابهام، نظر معاونت مذکور مورد استناد قرار خواهد گرفت.

ماده ۳۹:

آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد در ۳۹ ماده و ۱۹ تبصره در جلسه ۷۱۴ مورخ ۱۳۸۸/۱/۱۵ شورای برنامه ریزی آموزش عالی به تصویب وزیر محترم علوم، تحقیقات و فن آوری رسید و از نیمسال اول تحصیلی ۸۸-۸۹ به مدت سه سال قابل اجرا است که پس از مدت مذکور با ارزیابی از خروجی های دوره و در صورت موافقت تمدید خواهد شد. با ابلاغ این آیین نامه، کلیه آیین نامه ها و بخشنامه های مغایر با آن ملغی اعلام می شود.

بندهای الحاقی به آیین نامه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مصوب شورای آموزشی و تحصیلات

تکمیلی دانشگاه مورخ ۱۳۹۰/۸/۱

بند ۱ الحاقی به ماده ۳۶:

دانشجو در هر نیمسال تحصیلی فقط در مهلتی کمتر از دو هفته پس از شروع نیمسال تحصیلی می تواند فقط یک درس را حذف، انتخاب یا جابجا کند، مشروط بر آنکه تعداد واحدهای انتخابی وی از محدوده تعیین شده خارج نشود.

بند ۲ الحاقی به ماده ۳۶:

در صورت اضطرار، دانشجو می‌تواند تا ۵ هفته به پایان نیمسال تحصیلی مانده، فقط یکی از درس های نظری خود را با تایید گروه آموزشی و دانشکده مربوطه حذف کند، مشروط بر آنکه اولاً غیبت دانشجو در آن درس بیش از سه شانزدهم مجموع ساعات آن درس نباشد و ثانیاً تعداد واحدهای باقیمانده وی از ۸ واحد کمتر نشود.

بند ۳ الحاقی به ماده ۳۶ :

حذف تمام دروس اخذ شده در یک نیمسال، فقط در صورتی مجاز است که بنا به تشخیص دانشکده مربوطه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، دانشجو قادر به ادامه تحصیل در آن نیمسال نباشد، در این صورت نیمسال مزبور جزو حداکثر مجاز تحصیل دانشجو محسوب خواهد آمد.

بند ۴ الحاقی به ماده ۳۶ :

دانشجوی متقاضی مرخصی تحصیلی باید تقاضای خود را به صورت کتبی، حداقل دو هفته قبل از شروع نام‌نویسی هر نیمسال به اداره آموزش دانشگاه تحویل دهد. اداره آموزش دانشگاه موظف است پس از کسب نظر دانشکده مربوطه و پیش از اتمام مهلت نام‌نویسی، موافقت یا عدم موافقت با درخواست دانشجو را به صورت کتبی به وی ابلاغ کند.

بند ۵ الحاقی به ماده ۳۶ :

ترک تحصیل بدون کسب اجازه از دانشگاه محل تحصیل، انصراف از تحصیل به شمار می‌آید و دانشجوی منصرف از تحصیل، حق ادامه تحصیل ندارد.

تبصره: در موارد استثنایی که دانشجو ترک تحصیل خود را موجه می‌داند، باید دلائل آن را حداقل یک ماه پیش از پایان همان نیمسال به دانشگاه ارائه دهد. در صورت تایید موجه بودن ترک تحصیل توسط دانشگاه، آن نیمسال جزو مرخصی تحصیلی با احتساب در سنوات دانشجو به شمار می‌آید.

بند ۶ الحاقی به ماده ۳۶:

دانشجویی که بخواهد از تحصیل منصرف شود، باید درخواست انصراف خود را شخصا به اداره آموزش دانشگاه تسلیم کند. این دانشجو مجاز است فقط برای یک بار در فاصله یک ماه از تاریخ درخواست، تقاضای انصراف خود را پس بگیرد. پس از انقضای این مهلت، حکم انصراف از تحصیل وی صادر می‌شود و دانشجو پس از آن، حق ادامه تحصیل در آن دوره را ندارد.

بند ۷ الحاقی به ماده ۳۶:

دانشجویی که کلیه واحدهای درسی دوره را طبق برنامه مصوب و بر اساس مقررات این آیین‌نامه با موفقیت گذرانده باشد، فارغ‌التحصیل آن دوره شناخته می‌شود.

تبصره: تاریخ فراغت از تحصیل، روزی است که دانشجو از پایان‌نامه خود دفاع می‌کند. آخرین تاریخ دفاع از پایان‌نامه برای نیمسال اول سال تحصیلی، ۲۵ اسفند و برای نیمسال دوم، ۳۱ شهریور است.

بند ۸ الحاقی به ماده ۳۶:

در صورتی که تعداد واحدهای درسی دانشجو در یک نیمسال کمتر از حد نصاب مقرر در آئین‌نامه آموزشی باشد و میانگین نمرات آن نیمسال از ۱۴ کمتر شود نحوه احتساب مشروطی بدین ترتیب است که میانگین این نیمسال با نیمسال قبل و یا بعد (بنا به تشخیص دانشکده مربوطه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه) جمع و در یک جا معدل‌گیری می‌شود. سپس در صورتی که میانگین تجمعی دانشجو کمتر از ۱۴ باشد به عنوان یک نیمسال مشروطی محسوب می‌شود.

بند ۹ الحاقی به ماده ۳۶:

در صورتی که میانگین نمرات دانشجو در دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته در دو نیمسال اعم از متوالی یا متناوب، کمتر از ۱۴ باشد، در هر مرحله ای که باشد، از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

آئین نامه پذیرش بدون آزمون استعدادهای درخشان در دوره تحصیلی کارشناسی ارشد

مقدمه:

در اجرای سیاست‌های حمایت و هدایت استعدادهای درخشان مصوب جلسه ۴۱۹ مورخ ۷۷/۲/۲۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی و بند ۵ بخش ج از ماده ۲ قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مصوب جلسه مورخ ۹۳/۵/۱۸ مجلس شورای اسلامی مبنی بر برنامه‌ریزی برای شناسایی و حمایت از استعدادهای درخشان و هدایت آنها به سمت اولویت‌های راهبردی کشور در حوزه‌های مختلف علوم و نیز در اجرای ماده ۱۸ قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مبنی بر حمایت‌های هدفمند مادی و معنوی از نخبگان و نوآوران علمی و فناوری و به منظور تسهیل ادامه تحصیل برگزیدگان علمی، آیین‌نامه زیر تدوین می‌شود:

تعاریف: به منظور رعایت اختصار، واژه‌های زیر در این آیین‌نامه به کار می‌رود:

وزارت: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری؛

شورای هدایت: شورای هدایت استعدادهای درخشان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری؛

سازمان سنجش: سازمان سنجش آموزش کشور؛

دانشگاه: هر یک از دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی و پژوهشی کشور که طبق مقررات وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی فعالیت می‌کنند.

کد محل تحصیل: هر یک از کدهای محل تحصیل مندرج در دفترچه راهنمای انتخاب رشته‌های تحصیلی در سال ورود دانشجو به دانشگاه؛

هم رشته - هم ورودی: دانشجویان ورودی در هر یک از کدهای تحصیل مندرج در دفترچه راهنمای انتخاب رشته‌های تحصیلی آزمون‌های سراسری و تحصیلات تکمیلی سازمان سنجش.

ماده ۱:

دانشگاه اختیار دارد حداکثر ده درصد از ظرفیت دوره روزانه کارشناسی ارشد خود در هر رشته محل را به دانشجویان دوره کارشناسی پیوسته (مجموع روزانه و شبانه) به صورت مازاد بر ظرفیت پذیرش با آزمون و با رعایت شرایط زیر اختصاص دهد:

۱-۱. پس از ۶ نیمسال تحصیلی با گذراندن حداقل ۱۱۰ واحد درسی به لحاظ میانگین کل جزو ده درصد برتر دانشجویان هم رشته و هم ورودی خود باشد.

۲-۱. حداکثر در مدت هشت نیمسال تحصیلی دانش آموخته شود.

۳-۱. پذیرش برای سال تحصیلی بلافاصله پس از دانش‌آموختگی و صرفاً برای یک بار امکان‌پذیر است.

۴-۱. پذیرش در رشته‌های تحصیلی مرتبط به تشخیص گروه آموزشی و تأیید شورای آموزشی دانشگاه امکان‌پذیر است.

۵-۱. احراز شرایط اختصاصی دانشگاه.

تبصره ۱: دانشگاه اختیار دارد متقاضیانی را که در طول شش نیمسال دانش آموخته شوند و به لحاظ میانگین کل درمقایسه با دانشجویان هم رشته و هم ورودی خود جزو ده درصد برتر باشند، به صورت مازاد بر ظرفیت پذیرش بدون آزمون در دوره کارشناسی ارشد همان سال پذیرش کند.

تبصره ۲: چنانچه ده درصد برتر دانشجویان حائز شرایط این ماده، به دلیل انصراف یا عدم تقاضا، از تسهیلات مربوط استفاده نکردند یا ظرفیت ده درصد دوره کارشناسی ارشد رشته‌ای تکمیل نشد، در این صورت دانشگاه مجاز به جایگزینی صرفاً ده درصد برتر بعدی همان دانشگاه، با اولویت رتبه متقاضیان در آن رشته می‌باشد.

تبصره ۳: دانشگاه اختیار دارد درخواست دانشجویانی که طول مدت تحصیلشان به دلایلی خارج از اختیار خود (مانند بیماری، مأموریت والدین یا همسر و یا به دلیل زایمان)، حداکثر دو نیمسال تحصیلی بیش از مدت مجاز مذکور در این آیین نامه بشود را پس از تأیید کمیسیون موارد خاص دانشگاه محل تحصیل، برای استفاده از تسهیلات این آیین نامه بررسی کند.

ماده ۲:

دانشگاه اختیار دارد برگزیدگان رتبه‌های اول تا پانزدهم نهایی المپیادهای علمی- دانشجویی را برای ورود به همان رشته یا رشته‌های مرتبط به تشخیص شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی وزارت، با ارائه معرفی نامه از دبیرخانه المپیاد، به صورت مازاد بر ظرفیت پذیرش با آزمون، پذیرش کند.

ماده ۳:

تغییر رشته یا محل تحصیل افراد پذیرفته شده بر اساس آیین نامه، مجاز نیست.

ماده ۴:

دانشگاه پیام نور، آزاد اسلامی، غیردولتی- غیرانتفاعی، علمی-کاربردی و پردیس‌های بین المللی (خودگردان) مجاز به استفاده از این آیین نامه برای پذیرش استعداد درخشان نیستند.

ماده ۵:

دانشگاه می‌تواند با رعایت شرایط مندرج در این آیین نامه، فقط یک بار تا اول شهریور ماه هر سال نسبت به پذیرش حائزین شرایط، اقدام نماید. اسامی پذیرفته‌شدگان باید توسط معاون آموزشی دانشگاه برای تأیید صلاحیت عمومی به سازمان سنجش ارسال شود و قطعی شدن ثبت نام منوط به تأیید سازمان مذکور است.

ماده ۶:

مسئولیت حسن اجرای این آیین‌نامه و هرگونه پاسخگویی قانونی مترتب بر آن بر عهده دانشگاه پذیرنده است و نظارت بر اجرا به عهده سازمان سنجش و شرح و تفسیر مفاد آن بر عهده معاونت آموزشی وزارت خواهد بود.

ماده ۷:

این آیین‌نامه مشتمل بر یک مقدمه، هفت ماده و سه تبصره در تاریخ ۱۳۹۳/۴/۱۱ به تصویب شورای هدایت استعداد های درخشان در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری رسید و جایگزین « آیین- نامه ارائه تسهیلات به برگزیدگان علمی برای ورود به مقاطع تحصیلی بالاتر» (ابلاغیه شماره ۲۲۳۵۴/ و مورخ ۹۱/۳/۲) و تمام مصوبات مربوط به پذیرش بدون آزمون برگزیدگان علمی در دوره کارشناسی ارشد می شود و برای پذیرش دانشجو از سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ لازم الاجراست.

بخش سوم:

مجموعه مقررات

و

آیین نامه آموزشی

دوره

دکتری (Ph.D)

آئین نامه دوره دکتری (Ph.D.)

مصوبه نهایی جلسه ۷۷۵ شورای عالی برنامه‌ریزی مورخ ۱۳۸۹/۸/۸

مقدمه:

رشد پرشتاب علم و فن‌آوری و تحولات عظیم اجتماعی و اقتصادی به خصوص اهداف برنامه‌های توسعه و سند چشم‌انداز بیست ساله جمهوری اسلامی ایران شرایطی را برای دانشگاه و مراکز تحقیقاتی پدید آورده است که وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری برای ایجاد تحول راهبردی در علم و فن‌آوری و توجه بیشتر به پژوهش، تربیت نیروهای متعهد، متخصص و ماهر را از طریق تنوع در شیوه پذیرش دانشجو در دوره دکترا، در صدور اولویت‌های کاری خود قرار داده است. برای نیل به اهداف پیش‌روی، آخرین آئین‌نامه آموزشی دوره دکتری، مورد تجدید نظر قرار گرفت و در نهایت، پس از جمع‌آوری نظریه‌های کارشناسی و بررسی در جلسات مختلف کارگروه آموزشی، آئین‌نامه جدید دوره دکترا به دو شیوه «آموزشی-پژوهشی» و «پژوهشی» تدوین شد. لازم به تاکید است که برگزاری هر یک از شیوه‌ها، صرفاً با مجوز شورای گسترش آموزش عالی مجاز خواهد بود. البته در شیوه پژوهشی، پس از تصویب در کمیته‌های تخصصی و تعیین کارفرمای مشخص و پیش‌بینی اعتبارات آن، که باید از اعتبارات خارج از موسسه تامین شده باشد، اجرا خواهد شد.

تعاریف:

ماده (۱)

برای رعایت اختصار، تعاریف زیر در آیین نامه به کار می‌رود:

وزارت: منظور وزارت علوم، تحقیقات و فن آوری است.

دوره دکترا: منظور دوره دکترای تخصصی (Ph. D.) است.

موسسه: منظور هر یک از دانشگاه‌ها و موسسه‌های آموزش عالی و پژوهشی کشور است که مطابق مقررات وزارت مجازند دوره دکترا برگزار کنند.

گروه: منظور کوچکترین واحد سازمانی آموزشی یا پژوهشی موسسه است.

آئین نامه: منظور آیین نامه دوره دکترا است.

طرح پژوهشی تقاضا محور: طرح پژوهشی، دارای کارفرمای مشخص است که برابر قرارداد اجرای به موسسه واگذار و اعتبارات کامل پروژه به همراه هزینه‌های نظارت بر آن توسط کارفرما تامین و نتیجه کار نیز تحویل گرفته می‌شود.

کمیته راهبری: منظور کمیته‌ای است که هدایت رساله دانشجو را در شیوه آموزشی-پژوهشی، استاد راهنما و دو نفر عضو هیات علمی با انتخاب گروه و در شیوه پژوهشی، مسئول گروه، معاون پژوهشی و کارفرما بر عهده دارد.

شورا: منظور شورای تحصیلات تکمیلی یا آموزشی دانشگاه در شیوه آموزشی-پژوهشی و برحسب مورد شورای پژوهشی موسسه در شیوه پژوهشی است.

ماده ۲)

دوره دکترا بالاترین دوره تحصیلی آموزش عالی است که به اعطای مدرک تحصیلی می‌انجامد و رسالت آن تربیت افرادی است که با نوآوری در زمینه‌های مختلف علوم و فن آوری در رفع نیازهای کشور و گسترش مرزهای دانش موثر باشند. این دوره به دو شیوه «آموزشی-پژوهشی» و «پژوهشی» برگزار می‌شود.

تبصره ۱: موسسه‌های پژوهشی با داشتن برنامه پنج ساله مصوب هیات امنای و زیرساخت‌های لازم و تبدیل پژوهش‌های مورد نیاز دستگاه‌های متقاضی به پروژه‌های پژوهشی می‌توانند دوره دکتری پژوهشی را اجرا کنند و دانشگاه‌ها نیز به‌ازای هر ۵ نفر دانشجوی دکتری آموزشی-پژوهشی می‌توانند یک نفر دانشجوی دکتری به شیوه پژوهش محور جذب کنند مشروط بر اینکه استاد راهنما طرح پژوهشی تقاضا محور داشته باشد.

ماده (۳) شرایط پذیرش

الف) داشتن شرایط عمومی ورد به آموزش عالی

ب) داشتن مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد مورد تایید «وزارت»

ج) داشتن صلاحیت علمی

د) داشتن توانایی در زبان خارجی

تبصره ۲: نحوه احراز صلاحیت علمی و توانایی در زبان خارجی براساس آیین نامه آزمون‌های نیمه متمرکز ورودی دکتری مصوب وزارت تعیین می‌شود.

ماده (۴)

ظرفیت پذیرش دانشجویان با توجه به تعداد استاد راهنما که حداقل در مرتبه استادیار با حداقل دو سال سابقه تدریس در دوره‌های تحصیلات تکمیلی و راهنمایی دو پایان نامه کارشناسی ارشد باشد، تعیین می‌شود و مسئولیت راهنمایی هر دانشجویان از ابتدا بر عهده استاد راهنماست که به درخواست دانشجویان و موافقت عضو هیات علمی و تایید گروه ذی ربط تعیین می‌شود.

تبصره ۳: شرایط تعیین استاد راهنما در شیوه پژوهشی به جای دو سال سابقه تدریس، به پایان رساندن دو طرح پژوهشی به عنوان مجری می‌باشد که حداقل یک طرح باید پژوهش تقاضا محور خاتمه یافته و یا در دست اقدام باشد.

تبصره ۴: در صورت نیاز، به پیشنهاد استاد راهنما و تایید گروه، مسئولیت راهنمایی رساله دانشجوی را دو استاد راهنما (مشروط بر اینکه استاد راهنمای اول «اصلی» حداقل ۶۰ درصد مسئولیت هدایت رساله را بر عهده داشته باشد) به طور مشترک عهده دار می‌شوند.

تبصره ۵: در صورت نیاز، به پیشنهاد استاد راهنما می‌توان یک یا دو استاد مشاور برای هدایت دانشجو تعیین کرد.

تبصره ۶: در شرایط خاص و به تشخیص شورای موسسه، انتخاب استاد راهنما و مشاور از بین متخصصان (با مدرک دکتری) خارج از موسسه نیز بلامانع است.

ماده (۵)

مجموع واحدهای دوره دکترا ۳۶ واحد است که در شیوه آموزشی-پژوهشی ۱۲ تا ۱۸ واحد آن واحدهای درسی و ۱۸ تا ۲۴ واحد آن مربوط به رساله است و در شیوه پژوهشی نیز ۳ تا ۸ واحد آن مربوط به رساله است که در برنامه درسی مصوب هر رشته تعیین می‌شود.

تبصره ۷: تعیین حداقل و حداکثر واحدهای درسی در شیوه پژوهشی در هر زمانی از دوره تحصیلی با تشخیص و نظر استاد راهنما و تایید گروه صورت می‌پذیرد.

تبصره ۸: واحدهای درسی به منظور تسلط بر مفاهیم نوین هر رشته تقویت توان علمی دانشجوی برای اجرای فعالیتهای پژوهشی با نظر استاد راهنما و بر اساس برنامه درسی مصوب هر رشته انتخاب می‌شود.

تبصره ۹: حداقل نمره قبولی در هر درس، ۱۴ از ۲۰ و میانگین قابل قبول نمره های دانشجوی در همه درسه‌ها، ۱۶ از ۲۰ است. ولی چنانچه میانگین دانشجوی کمتر از ۱۶ باشد، دانشجوی مجاز خواهد بود با نظر استاد راهنما حداکثر در یک نیمسال تحصیلی، درسهایی را علاوه بر سقف واحدهای درسی برای جبران میانگین کل بگذرانند.

تبصره ۱۰: در شرایط خاص و در صورت نیاز به تشخیص استاد راهنما و تایید گروه ذیربط دانشجو موظف است حداکثر تا ۶ واحد درسی را به عنوان جبرانی بگذرانند. نمره دروس جبرانی در تعیین میانگین کل محاسبه نمی‌شود.

ماده ۶)

موضوع رساله: دانشجو موظف است در شیوه آموزشی-پژوهشی تا پایان نیمسال اول و در شیوه پژوهشی از طرح‌های پژوهشی تقاضا محور همزمان با پذیرش، موضوع رساله خود را با هماهنگی استاد راهنما تعیین و پس از تصویب شورا، فعالیت پژوهشی خود را آغاز کند.

تبصره ۱۱: طرح پیشنهادی رساله دانشجو در شیوه آموزشی-پژوهشی تا نیمسال سوم و در شیوه پژوهشی، در طول نیمسال اول و پس از تصویب شورا رسمیت می‌یابد و قابل اجرا است.

ماده ۷) ارزیابی جامع

ارزیابی جامع به منظور احراز قابلیت‌های آموزشی و پژوهشی دانشجو است که در شیوه آموزشی-پژوهشی، دانشجو باید با نظارت معاون آموزشی موسسه در یک آزمون که شامل دو یا سه درس اصلی به انتخاب استاد راهنما و تصویب گروه آموزشی است شرکت کند. این آزمون باید به گونه‌ای باشد تا توانمندی، تحلیل و استنباط دانشجو از نظر استاتید راهنما و مشاور و ۳ نفر از اعضای هیات علمی با پیشنهاد گروه و تایید معاون آموزشی موسسه برای آغاز فعالیت پژوهشی سنجیده شود و در شیوه پژوهشی، احراز قابلیت‌های پژوهشی دانشجو، بر اساس روند پیشرفت فعالیت‌های پژوهشی دانشجو است که در پایان هر دو نیمسال تحصیلی از کمیته راهبری سنجیده می‌شود.

تبصره ۱۲: میانگین نمرات دانشجو در شیوه آموزشی-پژوهشی در ارزیابی جامع نباید کمتر از ۱۶ باشد. دانشجویی که میانگین ارزیابی جامع وی کمتر از ۱۶ باشد، تنها یک بار دیگر می‌تواند در ارزیابی جامع شرکت کند.

تبصره ۱۳: میزان پیشرفت فعالیت‌های پژوهشی دانشجوی در شیوه پژوهشی به صورت قابل قبول و غیر قابل قبول سنجیده می‌شود در صورت احراز درجه قابل قبول از سوی کمیته راهبری، دانشجوی می‌تواند به فعالیت‌های پژوهشی خود ادامه دهد.

تبصره ۱۴: چنانچه میزان پیشرفت فعالیت‌های پژوهشی دانشجوی در شیوه پژوهشی از سوی کمیته راهبری غیر قابل قبول سنجیده شود. تنها یک نیمسال به وی فرصت داده خواهد شد تا روند فعالیت‌های پژوهشی خود را به سطح قابل قبول ارتقاء دهد. در غیر اینصورت، از ادامه تحصیل محروم خواهد شد.

ماده ۸)

دانشجو پس از تدوین رساله و تایید استاد راهنما و به شرط کفایت دستاوردهای علمی رساله (چاپ حداقل یک مقاله برای دانشجویان در شیوه آموزشی-پژوهشی و دو مقاله برای دانشجویان شیوه پژوهشی در مجلات علمی-پژوهشی دارای نمایه معتبر بین‌المللی و همچنین در شیوه پژوهشی، باید استاد راهنما، مسئولیت کفایت کار انجام شده دانشجوی را برای پاسخگویی با کارفرما یا دستگاه اجرایی بپذیرد.) موظف است در حضور هیات داوران از رساله خود دفاع نماید.

تبصره ۱۵: در شرایط خاص و در صورتی که دانشجویان هر دو شیوه از تولید دانش فنی، ثبت اختراع، اکتشاف و نوآوری «ارزیابی و تایید شده توسط مراجع ذیصلاح علمی»، آثار بدیع هنری، کتاب تالیفی و تصنیفی «مورد تایید دستگاه متقاضی» برخوردار باشند، پس از تایید هیات داوران و شورا از ارائه مقاله معاف خواهد بود.

تبصره ۱۶: نحوه تشکیل و شرح وظایف هیات داوران، چگونگی دفاع از رساله و احراز کفایت دستاوردهای علمی رساله، تابع دستورالعملی است که به تصویب شورای موسسه رسیده باشد.

تبصره ۱۷: ترکیب هیات داوران عبارت است از: استاد یا اساتید راهنما یا اساتید مشاور، ۳ نفر عضو هیات علمی در رشته مربوط با درجه حداقل استادیاری با انتخاب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده یا شورای آموزشی و یا پژوهشی پژوهشکده که باید یک نفر از آنان حداقل دانشیار و از موسسه‌های خارج از موسسه مجری باشند. در شیوه پژوهشی، دستگاه متقاضی می‌تواند یک نفر را به عنوان استاد مشاور معرفی کند که مشاور دانشجو در دفاع و داوری‌ها باشد و به عنوان عضو هیات داوران در جلسات حضور داشته باشد.

ماده (۹)

ارزیابی رساله بر اساس کیفیت علمی پژوهش انجام شده، میزان نوآوری، چگونگی دفاع از یافته‌های پژوهشی و نحوه نگارش انجام می‌شود و نتیجه آن به یکی از دو صورت زیر تعیین می‌شود.

الف) قبول (در یکی از سطوح: عالی، بسیار خوب، خوب)

ب) غیرقابل قبول

تبصره ۱۸: چنانچه رساله دانشجو «غیرقابل قبول» ارزیابی شود، بنا به تشخیص هیات داوران، دانشجو مجاز است طی حداکثر شش ماه، به شرط اینکه از حداکثر مجاز مدت تحصیل بیشتر نشود، اصلاحات لازم را در رساله به عمل آورد و صرفاً برای یک بار دیگر از آن دفاع کند.

ماده (۱۰)

دانشجو پس از گذراندن واحدهای درسی و کسب درجه «قبول» از رساله خود به دریافت درجه دکترا نایل می‌شود.

تبصره ۱۹: مدرک دوره دکترا حسب مورد با ذکر شیوه (آموزشی-پژوهشی یا پژوهشی) صادر می‌شود.

ماده (۱۱)

مدت مجاز تحصیل در دوره دکترا در شیوه آموزشی، پژوهشی حداقل سه سال و نیم و حداکثر چهارسال و نیم و در شیوه پژوهشی حداقل ۳ سال و حداکثر ۴ سال است و در صورت ضرورت به پیشنهاد استاد راهنما و تایید گروه ذیربط، در هر دو شیوه می توان حداکثر تا یک نیمسال تحصیلی به این مدت افزود.

تبصره ۲۰: در صورتی که دانشجو بنا به عللی خارج از اختیار خود و یا بروز مشکلات غیر قابل پیش بینی، در حداکثر مدت مجاز موفق به اتمام تحصیل نشود، به پیشنهاد استاد راهنمای دانشجو و تایید شورای موسسه، کمیسیون بررسی موارد خاص بر حسب مورد با حضور استاد راهنما، وضعیت دانشجو را بررسی می کند و متناسب با فعالیت های کمی و کیفی و علمی دانشجو، در مورد مدت و نحوه ادامه تحصیل یا اخراج او تصمیم گیری خواهد کرد، بر این اساس، مدت مذکور جزو حداکثر مجاز تحصیل دانشجو محسوب می شود.

ماده (۱۲)

در موارد زیر دانشجو از ادامه تحصیل در دوره دکترا محروم می شود:

الف) میانگین کل نمره های درسی دانشجو (با رعایت تبصره ۹) کمتر از ۱۶ شود.

ب) رساله دانشجو (با رعایت تبصره ۱۸) دفاع مجدد «غیرقابل قبول» ارزیابی شود.

ج) مدت مجاز تحصیل دانشجو (با رعایت تبصره ۲۰) به پایان برسد.

د) صلاحیت علمی دانشجو برای استمرار فعالیت پژوهشی پس از دو ارزیابی جامع (با رعایت تبصره ۱۴) احراز نشود.

تبصره ۲۱) در صورت محروم شدن یا انصراف دانشجو از ادامه تحصیل در دوره دکترا، موسسه مجاز است با رعایت ضوابط و مقررات مربوط، صرفا گواهینامه ای را بر اساس کارنامه تحصیلی دانشجو صادر کند.

ماده ۱۳

این آئین‌نامه در برگیرنده اصول کلی و ضوابط دوره دکتراست و موسسه موظف است، شیوه‌نامه‌های اجرایی را به گونه‌ای تدوین کند که ضمن تحقق اصول کلی آیین‌نامه، شروطی مغایر با آیین‌نامه برای دانش‌آموختگان ایجاد نشود.

تبصره ۲۲: تفسیر مواد این آئین‌نامه بر عهده معاونت آموزشی است و در موارد مربوط به ارزیابی رساله و قابلیت‌های پژوهشی با هماهنگی معاونت پژوهشی است.

ماده ۱۴

«وزارت» و موسسه به تناسب وظایف خود، شیوه‌نامه‌های نظارت بر اجرای دوره دکترا را تنظیم و بر نحوه اجرای این آیین‌نامه و شیوه‌نامه‌های اجرای آن نظارت می‌کنند.

ماده ۱۵

این آیین‌نامه مشتمل بر یک مقدمه، ۱۵ ماده و ۲۲ تبصره در جلسه ۷۷۵ مورخ ۱۳۸۹/۸/۸ شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی تصویب شد و برای دانشجویانی که از سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ و پس از آن در دوره دکترا پذیرفته می‌شوند، لازم‌الاجراء است و از تاریخ اجرا کلیه بخش‌نامه‌ها و آیین‌نامه‌های مغایر با این آیین‌نامه لغو می‌شود.